

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 12ος, ΦΥΛΛΟ 48ο, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ, ΜΑΡΤΙΟΣ 2008, ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ, ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Και του χρόνου!

ΜΕ ΜΕΓΑΛΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ και πολλά γέλια πραγματοποιήθηκε και φέτος η καθιερωμένη κοπή της πίτας και η ετήσια γενική συνέλευση του συλλόγου μας.

Το ημερολόγιο έγραφε Κυριακή 27 Ιανουαρίου 2008 και η διεύθυνση των γραφείων της Ομοσπονδίας Σωματείων Αποκορώνου που μας φιλοξένησε Νικηφόρου 8, Αθήνα.

Γενική συνέλευση

Την εκδήλωση άνοιξε ο πρόεδρος του συλλόγου Αρμενιανών κ. Γιάννης Τερεζάκης με ευχές για «καλή χρονιά, υγεία και προκοπή» για να ακολουθήσει η γενική συνέλευση του συλλόγου, στην οποία φέτος προέδρευσε ο κ. Αβέρκιος Δεονάς και άσκησε χρέη Γενικής Γραμματέως η κ. Μάργη Φρεσκάκη.

Κάνοντας στη συνέχεια τον απολογισμό των δραστηριοτήτων-εκδηλώσεων που πραγματοποίησε ο Σύλλογος τη χρονιά που μας ο κ. Τερεζάκης αναφέρθηκε στον ετήσιο χορό της 9ης Φεβρουαρίου στο κρητικό κέντρο «Ζορμπάς», στη διήμερη εκδρομή σε Γύθειο και Μονεμβασιά που έλαβε

☞ συνέχεια στη σ. 9

Ο αγιασμός των υδάτων

Από τα Θεοφάνεια, στους Αρμένους στον Πλάτανο. Διακρίνονται οι τολμηροί που βούτηξαν φέτο για να βγάλουν το σταυρό, ο Μανώλης Τσικουνδάκης και ο Νίκος Πατεράκης.

Φωτογραφία Ολυμπία Κοκοτσάκη-Μαντωνανάκη.

Ανοιξη 2008

Ανοιξη! Ο ήλιος χρυσοαφιού πλημμύρα. Μάγια, μύρα παντού, και σ' αγαπώ, σε καρτερώ.

Βραδύνεις κι υποψιάζομαι, ζηλεύω, δε σου πήρα όλης σου της ψυχής το θησαυρό.

[.....]

(Μαρία Πολυδούρη, 1902-1930).

Διόνυσος. Γιος του Δία και της Σεμέλης. Θεός της γονιμότητας, του γλεντιού και του κρασιού. Πίνακας του Μπόστ (Χρυσάνθου Μποσταντζόγλου 1918-1995).

Ημερήσια εκδρομή του Συλλόγου

Ο Σύλλογος μας πραγματοποιεί ημερήσια εκδρομή 18 Μαΐου, ημέρα Κυριακή στην Αγία Θεοδώρα στο χωριό Βάστα, λίγο έξω από τη Μεγαλόπολη. Ώρα αναχώρησης 7 το πρωί από την αρχή της 3ης Σεπτεμβρίου κοντά στην Ομόνοια (πλατεία Λαυρίου). Πληροφορίες-δηλώσεις συμμετοχής στο τηλ. 2109024610, κ. Γιάννης Τερεζάκης, μέχρι 12 Μαΐου.

Το Δ.Σ.

κοινωνικά

Η ΝΕΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΜΑΣ

Πάλι πρωτιές οι Αρμενιανοί που καμαρώνουμε παιδιά, εγγόνια και δισέγγονα οι παλιότεροι. Να 'χουμε την ευχή μας οι νέοι μας επιστήμονες και πάντα τέτοιες επιτυχίες και χαρές να 'χουν οι γονείς τους και μες οι επίλοιποι Αρμενιανοί όπου γης.

Ευαγγελία Παπαδάκη. Παιδί του Χαράλαμπου Παπαδάκη και της Ασπασίας Μιχελογιάννη, εγγονή του γιατρού Γεωργίου Μιχελογιάννη. Μετά την ολοκλήρωση της διδακτορικής διατριβής στο πανεπιστήμιο του Λονδίνου προσελήφθη και διδάσκει τώρα στο ίδιο πανεπιστήμιο

Δημήτρης Μιχελογιάννης. Παιδί του Σήφη Μιχελογιάννη και της Μαρίας Τζινάκη, εγγονός του Δημήτρη Μιχελογιάννη (ήρωα της Ε.Α.). Αφού τελείωσε τη Νομική του πανεπιστημίου Αθηνών συνεχίζει τις σπουδές του ως μεταπτυχιακός φοιτητής στο πανεπιστήμιο της Σορβόνης (Παρίσι), με αντικείμενο σπουδών το δίκαιο του περιβάλλοντος.

Γιώργος Τσακιράκης. Παιδί του Γιώργου και της Μάϊρης πήρε το Master του από το Glaskow University το Δεκέμβριο του 2007 στο αντικείμενο "International Banking and Finance".

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η **Ελένη Ράλλιου-Αλβανού** σύζυγος του Μιχάλη γιου του Γιώργου Αλβανού και της Ελένης το γένος Βουτσαδάκη, γέννησε στις 2 Μαρτίου, αγοράκι.

ΒΑΦΤΙΣΗ

Στις 22 Σεπτεμβρίου 2007 βαφτίστηκε ο πρωτότοκος γιός του **Γιάννη και της Εύης Καβρουλάκη** στον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου Ν.Ζωής Περιστερίου. Το όνομα του μικρού που τον χάρισε η νονά του κα Μαρία Νικολουζάκη Ενάγγελος. Επισημαίνουμε ότι ο νεοφώτιστος είναι εγγονός του Βαγγέλη και της Ειρήνης Καβρουλάκη και δισέγγονος του γέρο Γιάννη και της Ζαφειρός.

Ο Παππούς Βαγγέλης

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση
του Συλλόγου Αρμενιανών Χανίων
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»
Εκδίδεται με τη συνεργασία του
Δημοτικού Διαμερίσματος Αρμένων

ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Συντακτική Επιτροπή
Βασσάλου Κική
Κουρομηλιάκης Βασίλης
Μπουρνάζος Χαράλαμπος
Τερεζάκη Σοφία του Μιχάηλ
Τερεζάκη Ειρήνη του Βασιλείου
Τσακιράκις Γιάννης
Τσιτσιρίδου Ελένη

Εκδότης-Διευθυντής
Γιάννης Σ. Τσακιράκις
Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. 210-99.16.613
Fax: 210-99.57.582
Email: Itsakir@otenet.gr
● ISSN 1109-3056

Από τη σύνταξη της «Ε»

Η «Ελευθερόπολις» θα ήθελε να επισημάνει στους συγχωριανούς μας και στους αναγνώστες μας ότι η κήρυξη των γεγονότων που σχετίζονται με το χωριό μας δεν γίνεται με συστηματικό τρόπο, πόγω έλλειψης μέσων. Αποτέλεσμα είναι, ιδιαίτερα από τα κοινωνικά γεγονότα (γάμοι, γεννήσεις, βαφτίσεις, θάνατοι, επιτυχίες κήληνα καθύπτονται μόνο όσα πέφτουν στην αντίληψη μας και κατά καιρούς να συγκεντρώνουμε τις διαμαρτυρίες συγχωριανών μας για τις ελλείψεις. Η «Ε» έχει ανοικτές τις στήλες της για όποιον συγχωριανό θέσει έγκαιρα στη διάθεσή της, κείμενο που αναφέρονται στα κοινωνικά γεγονότα της οικογένειάς του, καθώς και μια φωτογραφία.

«Ε»

Βράβευση Σήφη Μιχελογιάννη

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ για τον τέως βουλευτή Χανίων Σήφη Μιχελογιάννη, ο οποίος βραβεύτηκε από τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση (ΔΕΕ) για την πολυετή θητεία του και τη συνολική του προσφορά στην εμπέδωση των ιδεών της ευρωπαϊκής πρωτοπορίας, καθώς και για τη συνολική του προσφορά στην υπηρεσία των σκοπών της κοινοβουλευτικής διπλωματίας.

Η τελετή βράβευσης πραγματοποιήθηκε στις 4 Δεκεμβρίου 2007, στο Παρίσι, έδρα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης, παρουσία και της ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας.

Το προεδρείο της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης χοροκρατεί στο τέλος της ομιλίας του Σήφη Μιχελογιάννη.

Ο κ. Μιχελογιάννης ανακηρύχθηκε επίτιμο μέλος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της ΔΕΕ και του απονεμήθηκε σχετικό δίπλωμα και επάργυρο σήμα της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης.

Η απόφαση για να γίνει ο κ. Μιχελογιάννης επίτιμο μέλος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης πάρθηκε στις 9 Οκτωβρίου 2002 και σε αυτήν αναφέρονται τα εξής: «Σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τις παρασχεθείσες υπηρεσίες για την ασφάλεια και την άμυνα της Ευρώπης».

Στη διάρκεια της τελετής, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης κ. Μασσερέ αναφέρθηκε με θερμά λόγια στη συνολική δραστηριότητα του κ. Μιχελογιάννη, επί δεκαπέντε και πλέον χρόνια.

Ο Σήφης Μιχελογιάννης, ως αρχηγός της ελληνικής κοινοβουλευτικής αντιπροσωπείας στο Συμβούλιο της Ευρώπης και τη Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση ανέλαβε την κύρια ευθύνη για τη διοργάνωση το 1999 στα Χανιά της πανευρωπαϊκής συνδιάσκεψης των χωρών της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης. Αντικείμενο αυτής της συνδιάσκεψης, με εισηγητή τον ίδιο, ήταν η ανάγκη της μη αλλαγής των συνόρων των Βαλκανικών χωρών εν όψει και της καταιγίδας που έρχεται από την πιθανή ανεξαρτητοποίηση του Κοσόβου.

Η συνδιάσκεψη έγινε παρουσία και του τότε προέδρου της Βουλής των Ελλήνων Απόστολου Κακλαμάνη. Ο Χανιώτης βουλευτής αγωνίστηκε για την κατανόηση απ' όλους της ανάγκης τού να αποκτήσει η Ευρώπη ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΜΙΧΕΛΟΓΙΑΝΝΗ

Από την πλευρά του, ο κ. Μιχελογιάννης, στην αντιφώνησή του ευχαρίστησε τον πρόεδρο της ΔΕΕ, σημειώνοντας τα εξής:

«Σας είμαι ενγνώμων για την τιμή που μου κάνετε σήμερα εδώ στο Παρίσι, στην πόλη του φωτός, στο κέντρο του Ευρωπαϊκού Πολιτισμού, στην έδρα της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης.

Αν οι διεθνείς οργανισμοί, όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Δυτικοευρωπαϊκή Ένωση και πολλοί άλλοι, στελεχώνονται με εκπροσώπους

Βασιλόπιτα και αποκορωνιάτικο συγγραφικό έργο

ΦΕΤΟΣ Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ Σωματείων Αποκορώνου δεν έκοψε μόνο την καθιερωμένη της βασιλόπιτα, αλλά το πρωί της Κυριακής, 3 Φεβρουαρίου, στην αίθουσα εκδηλώσεων της Κρητικής Εστίας στο Παγκράτι, πραγματοποίησε και την παρουσίαση της πνευματικής δημιουργίας συνεπαρχιωτών συγγραφέων, αποδίδοντας τους τιμητικό αναμνηστικό δίπλωμα. Στη διάρκεια της εκδήλωσης τιμήθηκαν οι εξής συγγραφείς:

- Η κα. Μπουντουράκη-Βαγιάκη Ευμορφία. Ομιλητής για τα βιβλία της ήταν ο κ. Γιώργος Βασιλαντωνάκης, ενώ το αναμνηστικό της δίπλωμα αποδόθηκε από τον επίτιμο πρώην Πρόεδρο της Ομοσπονδίας κ. Γιάννη Λεντάρη.
- Ο κ. Στέλιος Βανταράκης. Το βιβλίο του παρουσίασε ο ίδιος, διαβάζοντας δυο-τρία ανέκδοτα που άρεσαν πολύ και χειροκροτήθηκε, ενώ το αναμνηστικό του αποδόθηκε από τον κ. Ελευθέριο Τσουράκη, Γενικό Γραμματέα του Ιδρύματος Αγία Σοφία.
- Ο κ. Γιώργος Γιακουμινάκης παρουσιάστηκε από τον κ. Θάνο Αθανασόπουλο - λογοτέχνη, συγγραφέα, κοσμήτορα του Δ.Σ. της Διεθνούς Εταιρείας Λογοτεχνών και εκδότη του πολιτιστικού περιοδικού «Δενκαλύων ο Θεσσαλός». Το αναμνηστικό του αποδόθηκε από τον Πρόεδρο της Κρητικής Εστίας, κ. Στέλιο Παλλάσαρο.
- Ο κ. Αντώνιος Κακατάζης παρουσιάστηκε από την κα. Βίβιαν Γιαννοΐδη-Αυγερινού, λογοτέχνη, κριτικό και ερευνήτρια, ενώ το αναμνηστικό παρέλαβε από τον κ. Γιώργο Χαροκόπο.
- Ο κ. Γιάννης Λεντάρης παρουσίασε το συγγραφικό του έργο ο ίδιος, ενώ το αναμνηστικό δίπλωμα του αποδόθηκε από τον πρώην υπουργό Οικονομίας & Οικονομικών, κ. Νίκο Χριστοδουλάκη.
- Ο κ. Παντελής Μαριακάκης παρουσιάστηκε από τον κ. Νικόλαο Πετρούλακη και το αναμνηστικό του αποδόθηκε από τον Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου κ. Δαμασκηνό
- Ο κ. Σήφης Πετράκης παρουσίασε ο ίδιος το βιβλίο του διαβάζοντας και αυτός ένα χιουμοριστικό απόσπασμα. Το αναμνηστικό του αποδόθηκε από τον Πρόεδρο της Ομοσπονδίας, κ. Γιάννη Τερεζάκη.

Πριν και μετά τις παρουσιάσεις το Σωματείο για την Κρητική Παράδοση, Ιστορία και Λαογραφία «Δροσουλίτες» χάρισε στον κόσμο από ένα ριζιτικό τραγούδι, ενώ ακολούθησαν οι ευχές και ο χαιρετισμός του Προέδρου για την εκδήλωση καθώς και ο χαιρετισμός του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη κ. Δαμασκηνού.

Ο κ. Δαμασκηνός ευλόγησε και ξεκίνησε το κόψιμο της βασιλόπιτας για να συνεχίσει το έργο του ο Πρόεδρος κ. Γιάννης Τερεζάκης.

Από την κοπή της πίτας ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Γιάννης Τερεζάκης, και ο επίτιμος πρώην πρόεδρος Δημοσθένης Βλαχάκης.

Το φλουρί αντιστοιχούσε σε ένα εισιτήριο Πειραιάς-Χανιά-Πειραιάς πρώτης θέσεως προσφορά της ANEK. Στη συνέχεια οι Αρμενιανοί καλλιτέχνες της παραδοσιακής μας μουσικής, στη λύρα ο κ. Μιχάλης Πολυχρονάκης και στο λαούτο ο κ. Σταύρος Τερεζάκης, άναψαν το κέφι, ενώ το χορευτικό από τους «Δροσουλίτες» καταχειροκροτήθηκε.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους εκτός του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη κ. Δαμασκηνού, ο πρώην υπουργός Οικονομίας & Οικονομικών κ. Νίκος Χριστοδουλάκης, ο Πρόεδρος της Παγκρητίου Ενώσεως κ. Γιώργος Μαριδάκης, ο Πρόεδρος της Κρητικής Εστίας κ. Στέλιος Παλλάσαρος, ο Αντινομάρχης Αθηνών και Πρόεδρος των Νεφροπαθών συνεπαρχιωτής κ. Γιώργος Καστρινάκης και πολλοί άλλοι.

Η εκδήλωση έληξε με πλούσιο παραδοσιακό κέρασμα, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι ήταν μια αξιόλογη προσπάθεια της Ομοσπονδίας απέναντι σε ένα εκλεκτό ακροατήριο. Σε αυτό βέβαια συνετέλεσε τόσο η προσωπικότητα των συνεπαρχιωτών συγγραφέων, όσο και των παρουσιαστών του έργου τους. Με την ευκαιρία

Από τον χαιρετισμό του συγχοριανού μας πρώην υπουργού Οικονομίας & Οικονομικών Νίκου Χριστοδουλάκη. Διακρίνονται από αριστερά ο επίτιμος πρώην Πρόεδρος της Ομοσπονδίας κ. Γιάννης Λεντάρης, και η Γ. Γραμματέας της Ομοσπονδίας κ. Αθηνά Μαραθάκη.

θα θέλαμε σαν Ομοσπονδία να ευχαριστήσουμε όσους βοήθησαν στο προαναφερόμενο αποτέλεσμα, την ANEK για το εισιτήριο του τυχερού της βασιλόπιτας και τους «Δροσουλίτες» για τον χορό και το τραγούδι, καθώς και όσους τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση.

Και του χρόνου με υγεία

**Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας
Σωματείων Αποκορώνου
ΤΕΡΕΖΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ**

Η ροδαρά μας

Ρόδο σου στέλνω, μάθια μου, του ρόδου κάτω χάρη,
απ'τη δικιά σου ομορφιά κι εκείνο για να πάρει.

Μαντινάδες

Εβάρηκός μου την καρδιά
μ' ένα σπαθί ασημένιο
και μπαινοβγαίνουν οι γιατροί
και λέν πως αποθαίνω.

Όλα τα ντέρθια ντέρθια 'ναι,
κι όλ' οι καημοί καημοί 'ναι
μα σαν την αναπαραδιά
άλλος καημός δεν είναι.

Κερά μου νου τόνε βαστάς,
κερά μου νου τον έχεις,
τη βράκα σου να λύσουνε
να δέσεις, δεν κατέχεις.

Αλάργο μ' εξορίσανε,
ογιά να σου ξεχάσω
καλλιιά να φάω μπαλλοθιά,
παρά να το λογιάσω.

Ποτέ με κοπελιάς σκοινί
μην κατεβείς πηγάδι
είμητα να σου συβαστεί
να κατεβείτε ομάδα,
Γιατί θα κόψει το σκοινί
κ' ύστερα θα σ' αφήσει
και απόει κακορίζικο
ποιος θα σε βοηθήσει.

(είμητα=εκτός,εξόν, απόη=μετά)

(πρόλογος των ποιμενικών και λαογραφικών της
Κρήτης. Εν Βάμω Κρήτης τη 15 Μαΐου 1924. Γεώργιος
Εμμαν. Πάγκαλος, Καθηγητής).

Ποιοι 'χουνε πλια Αγίους

- Είντα 'ναι μπρέ οι καμπάνες ;
- Σκόλη'ναι, καημένη και σύ... Είντα χριστιανή'σαι
και δεν κατέεις τσοι σκολάδες ;
- Είντα σκόλη ;
- Τση Παναγίας τση Μεσοσπορίτισας δεν
είναι Παναγία μου ντροπή να σε ακούση ξένος
άθρωπος...
- Να με συχωρή η χάριν τζη, μα και τοσεσάς
σκολάδες...

Εξέχασέν τζη κιαίες.

- Ντα πλιά σκολάδες έχουνε οι Τούρκοι,
απου'ναι και Τούρκοι από μας.
- Οϊδά καψούρα...
- Μια βολά λέει ένας παπάς δικός μας εκάουντονε
μαζί μ'έναν παπά Τούρκο, Χότζα, πως διάοτσο
τσοί λένε εφτόι κι εσυζητούσανε για τσοι σκολάδες
κι ήλεγε ο ένας

Περιομιές

Αν είσαι μέλισσας παιδί
κέντα και μη σβουρίζεις.

Η σκυλ από τη βιάση τζη
στραβά κουλούκια κάνει.
(κουλούκια=σκυλάκια).

Ο αγοουράφης ήφαι κι ο πέπονας ήχασκε.

(Γ. Πάγκαλος «Περί του γλωσσικού ιδιώματος
της Κρήτης»(τομ.1,2,3)

Αινίγματα

Κουνενίδα μαλλιαρή, πίνει νερό, δεν κατουρεί.
(πικρ=μδινηγρηή 'οζλορ=οριζαλοοκ)

Το γκέλι κρέμεται κι αν πέσει δε γιατρεύεται.
(ιγμλινκ)

(Γ.Πάγκαλος, όπου παραπάνω, τόμ.2)

Καθαρογλωσσίδι

Είδα χλίια αλόγατα δεμένα
με τη γκατακουρκομωτή
κατακουρκομωμένα.

(Γ.Πάγκαλος, στο ίδιο).

Αιβολές

«Οϊ εμείς έομε πλιά», «οϊ εμείς», ήλεγε ο άλλος
κι εμαλώνανε... Λε για να μη μαλώνοουμε έρχεσαι
να μετρώ εγώ τσοι σκολάδες μας και να σου
ξεριζώνω μιαν τρίχα απου τα γένεια σου κι εσύ
να μετράς τσοι δικές σας να μου ξεριζώνης και
μια τρίχα απου τα δικά μου, λέει ο χριστιανός
παπάς του Τούρκου Χότζα, γιατί ελογάριζε
πως είναι πλιά οι δικές μας.

- Λε δέχομαι, λέει ο Χοτζάς κι αρχινά : Εομε
τον ΑϊΓιώργη και ξεριζώνει μιάν τρίχα απου τα
γένεια του παπά.

- Που, δεινά-κάποιε, δικός μας είναι ο Αϊ
Γιώργης.

- Μα'ναι και δικός μας, λέει ο Χοτζάς.
- Εμεις έομε, λέει ο παπάς των Αγίω Αναργύρω
και του ξεριζώνει δύο τρίχες.

- Κι εμεις έομε των τεσσάρω μαρτύρω, λέει
ο Χότζας και ξεριζώνει τέσσερις τρίχες απου τα
γένεια του παπά.

Αόγου χάριν

[.....]

Και τον κρυφό της έρωτα της φύσης
τραγουδάει,
του δέντρου και του λουλουδιού που ανοίγει
και λυγάει .

δεν είν'αηδόνι κρητικό που παίρνει τη λαλιά
του

σε ψηλούς βράχους κι άγριους όπέχει τη
φωλιά του,

κι αντιβουίζει ολονυχτίς από πολλή γλυκάδα
η θάλασσα πολύ μακριά, πολύ μακριά η
πεδιάδα,

ώστε που πρόβαλε η αυγή και έλιωσαν
τ'αστέρια,

κι ακούει κι αυτη και πέφτουν της τα ρόδα
από τα χέρια .

δεν είν'φιαμπόλι το γλυκό οπου τ'αργίκαα
μόνος

στον Ψηλορείτη όπου συχνά μ'ετράβουνεν ο
πόνος

κι έβλεπα τ'άστρο τ'ουρανού μεσουρανίς να
λάμπει

και του γελούσαν τα νερά, τα πέλαγα κι οι
κάμποι.

[.....]

Διονύσιος Σολωμός (1798-1857)
«Ο Κρητικός». Το αριστουργηματικό αυτό
έργο άρχισε ο ποιητής στα 1833
και σταμάτησε στα 1834.

- Πονέζει ο παπάς και μανιζει,λ'εμεις, μωρέ
αβάφτιστε, έομε τω δέκα μαρτύρω και ξεριζώνει
του δέκα τρίχες.

- Κι εμεις έομε, μωρέ τραβαμπά, τω σαράντα
μαρτύρω, άν'ο Χότζας φουρκισημένος.

- Κι εμεις, μωρ'αφορεσημένε, έομε των Αγίω
Πάντω και σέρνει του Χότζα τα γένεια και
δεν τ'άφηκε πάρε διάολε την τρίχα, παρ'ήτονε
πρέπει κι εξηνατρίχης, κι ετσά ενίησε το δικός
μας παπάς το Χότζα κι εβγήκε πώς έομε πλιά
σκολάδες και πλιά Αγίους.

«Λουλουδά», χρονογράφημα στην εφημερίδα «Παρατηρητής»
Χανίων, του Γιάννη Σ.Μαθιουδάκη ο οποίος υπέγραφε με
το ψευδώνυμο «Λουλουδά» (από την έκδοση του βιβλίου
«Λουλουδά», Χανιά 1936, σελ. 52-53).

Της Ροδαράς τούτης τα ρόδα
τα κορφολογά 'πο τα περβόλια
Ο ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Το γραμματσάκι του γέρω Θέατρο στο Χωριό «τον παλιό εκείνο τον καιρό»

Σήμερα, θα σάσε πω για τα θεάτρά μας στο χωριό, «τον παλιό εκείνον τον καιρό» που λέει και το τραγούδι, όπως σας το υποσέθηκα στην περσινή μας σύναξη, όπου σας έφερα μια σκέτη αθιβολή, γιατί δεν μας έπαιρνε η ώρα, καθώς έπρεπε να σάσε διηγούμαι και για τσι κλιδώνους στη Γαϊδουροκυλίστρα και γι'άλλα γουστόζικα περιστατικά του παλιού χωριού.

ΤΟΥ ΚΟΥΤΡΟΥΛΗ Ο ΓΑΜΟΣ ΚΙ Η ΑΓΑΠΗΤΙΚΗ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ

Ηρθε το λοιπόν -που να μην ήρχονταν, με τσι φωτιές όπου μας άναψε- και μας ήβρε στο χωριό το θέατρο του Ξύδη, καθώς ελέγανε τον αρχηγό του μπουλουκιού των θεατρίνων, κι επήγαμε να κουζουλαθούμε και να κολαστούμε οι σερνικοί, μικιοί-μεγάλοι, να μαραζώσουν οι ανύπαντρες και να σφαχτούν οι παντρεμένες με τ'άντρες τ'ωνε, που γινήκαν ηρωδιάδες από την μάνιτά των για τα αλληθωρίσματα και τα σουλατσαρίσματα των προκομένων τους όξω από τα θέατρα με «τσι πατσαούρες τσι θεατρίνες» ως τ'αποκαλούσαν, πού'θθανε να μάσε κάμουνε Σόδομα και Γόμορα το χωριό.

Σ'εκείνον τον πειρασμό επήγα, βέβαια, κι εγώ από τους πρώτους μα δεν είδα όσα λέγανε και δεν εκολάστηκα -που τέτοια τύχη! Μαζί με την αποδέλοιπη μαρίδα του χωριού σκαρφαλώσαμε στο μπεντένι του σώχωρου του Μπλάζιου να δούμε την παράσταση «Ο Λόρδος Βύρων κι η αγαπητική του». «Έργον πρώτον», καθώς εγράψανε με κιμωλία στο οξώφυλλο του παραθυριού του Τάσο του Τερεζή, όπου θα μας τα παίζανε τούτα τα θέατρα.

Το «δεύτερον έργον», από τούτα τα έργα του διαόλου, ήτονε ως έγραφε η κιμωλία στ'άλλο φύλλο του παραθυριού, «Του Κουτρούλη ο γάμος». Μα μηδέ τόνα μηδέ τ'άλλο αξιωθήκαμε να τα δούμε και να τα χαρούμε, και μόνο η φασούρα των αντρών κι η κρεβατομουρμούρα, πού'βγαν'οντόδια τω γυναικώ μας απόμεινε γι αμανάτι του Ξύδη.

Να σας πω όμως με τη σειρά τους όπως γινήκανε τότες τα πράματα.

«Του Κουτρούλη ο γάμος», του Α.Ρ.Ραγκαβή (1809-1892). Το εξώφυλλο της τρίτης έκδοσης του πολυπαιγμένου έργου του Ραγκαβή.

Με δοκιμές αρχινίζανε, ως συνηθίζεται λέει στσι δουλειές του θεάτρου: Πριν βάλουν ομπρός την παράσταση, τήνε παίζουνε σε δοκιμή οι θεατρίνοι, κλειδωμένοι και κρυφά του κόσμου, για να το μάθουνε καλά το μάθημά τους, καθώς κάνουνε και τα δασκαλάκια μοναχά τους, στο σπίτι, γυμνάζοντας κι εκείνα το γλωσσίδακι τους να πηγαίνει ροδάνι κατόπιν στο δάσκαλο. Τη δοκιμή το λοιπόν, τήν κάμανε οι θεατρίνοι «κεκλεισμένων των θυρών», ως έλεγαν!

Ποιών «θυρών» μωρέ; Μια ξεχαμπετωμένη ανεμόπορτα είχε τ'άχουρι του γαιδάρου του Τάσο, που τήνε μερεμετίσανε, μ'ένα-δυό πεταμένες λαθρακιασμένες ταβανόταβλες και τήνε κλείσανε οι θεατρίνοι, κλειστήκανε κι εκείνοι, σερνικοί και θηλνκοί μέσα, κι εκάμανε τη δοκιμή. Κι εκείν' η δοκιμή ήτονε που μας τ'άφερε τα πρώτα ανακατώματα στο χωριό. Γιατί την είδε, μέσες-άκρες, από μια χαραμάδα ταβανόταβλας, ο νταμπής του καφενείου ο Σταυρουλής ο Λουστρίνης (Λουστρίνη τον εβγάλανε τον Σταυρουλή, γιατί τις Κυριακές, που δεν εγύριζε Ξυπόλντος στσι στρατές, έβαν'ένα ξεγνάρι

λουστρινένια σακρίνια, που του τ'άχανε σταλμένα από την Αμερική και μ'αυτά πήγαιν'απάνω-κάτω στο τσαρσί, να τρίζουνε τα λουστρίνια, να τότε θανμάζουνε το λιμοκοντόρο οι κοπελιές που πηαίνανε στον Αη Γιάννη να εκκλησιαστούνε, μ'αυτές, αντίς για θανμασμό τότε πήρανε στο ψιλό και τότε παρανομάσανε «ο Λουστρίνης ο τριζάτος ο γαμπρός!»).

Είδε το λοιπόν, ότ'είδε ο Σταυρουλής κι

«Ο Λόρδος Βύρων κι η αγαπητική του». Τέτοιες, λέει, γδίνιμες και ξετσιπωσιές είδε από τη χαραμάδα τ'αχουριού, μπορεί και στον ύπνο του, ο Σταυρουλής ο Λουστρίνης κι αλληθώρισε τ'αμάτι του.

Ιδιες γδίνιμες, ίδια σκέτοια και τσαλίμια έκανε κι εκείνη η Ξανθιά θεατρίνα του Ξύδη, που πήγε να μάσε κολάσει το χωριό.

από εκείνον ακουστήκανε στο χωριό, μεγαλωμένα βέβαια κι ανακατωμένα μ'όσα κατέβασε η κούτρα του ή τα ονειρευτήκε στον ύπνο του.

Να σας τα διηγηθώ όμως καταλεπτώς τα πράματα ως εγινήκανε κείνο το καλοκαίρι, που ένας Θεός μόνο κατέει πως δεν εκουζουλαθήκαμε να μάσε κλείσουνε στη Σούδα, όπου έδρευε τότες το φρενοκομείο της Κρήτης.

ΤΑ ΜΟΥΣΤΑΚΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΟΥΛΗ ΚΙ «Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ ΕΝ ΤΟΥΡΚΙΑ»

Το μπουλουκι του Ξύδη μας ήρθε το λοιπόν, στο χωριό Αύγουστο μήνα που έβραζε ο κόσμος από τη λάβρα και σε καφενείο μέσα να γενεί η παράσταση αδύνατο των αδυνάτων γιατί θάν'εσκούσαμε, θεατρίνοι και θεατές σαν τσι τσιτζήρους το καλοκαίρι. Γι αυτό βγήκανε στο σώχωρο του Τάσο και στέσανε, απάνω σε τέκια του σανού, μαδέρια και κάμαν' ένα ονταδάκι, «σκηνή» τ'ονοματίσανε. «Μουσική, χορευτική, ιστορική και ακροβατική» παράσταση, με «έργα δύο» τήνε διαλαλούσε ο τελάλης ο Γιάννης ο Τσελεπής. Μα μεις την είπαμε παράσταση του σκιοιού και του παλουκιού και τση λυσσιικής. Γιατί, όπως σας είπα στην αρχή, τα έργα των θηλνκώ θεατρίνων τ'άχαμε μαθαμένα από τον

☞ συνέχεια από τη σ. 5

νταμπή το Σταυρούλη, που διάδοσε πως στις «δοκιμές» που θώρει από τη χαραμάδα της ταβανόταβλας, οι γυναίκες θεατρίνες, κλειδαμαρωμένες με θεατρίνους του μπουλουκιού εις τ'αχούρι του μπουρικού, ήτονε μισόγδυμες, μπορεί και ξεβράκωτες οι αφορεσμένες, γιατί ακούστηκε κι ετούτο, στα μύρια όσα ακουστήκανε ούλο το καλοκαίρι, σ'αποσπερίδες και σ'αλάνες κοπελιώ, μα και στα ελιομαζώματα, χωρίς στο τέλος να μαθευτεί η αλήθεια για το ως τα που έφτανε η γδύμια κι η ξεβρακωσιά, κείνης προπάντων της ξανθιάς θεατρίνας, που παράστανε την αγαπητική του λόρδου-διαόλου κάρτσα, την έλεγε ο Λουστρίνης ο Σταυρούλης. Κι οι άντρες πάλι ήτονε βαμμένοι σαν τσι μαϊμούδες και ξεφτιλίσανε τα μούτρα και τα μουστάκια των αντρών και τα γένια των παπάδων. Γιατί 'χανε κολλημένα με αμυγδαλόκολλα και τσιρίσι αλογότριχες για μουστάκια και γενιάδες στα μούτρα του θεατρίνου που παράστανε τον παπά στο γάμο του Κουτρούλη που παίζανε και μάσε περιπαίζανε ούλους, παπάδες και λαϊκούς. Και στην παράσταση επάνω, ξεκολλήσανε οι αλογότριχες της «μαϊμούς» του φεντοπαπά, που απόμεινε σαν την σπανομαρία και πέσανε στο πάτωμα όπου τσι τσαλαπατούσαν οι θεατρίνοι κάνοντας σιχριντί μπερμπελέσι τη «σκηνή».

Σηκώθηκε τότε από το σομάρι όπου κάθουτανε, ο Μαρουλής ο φαμέγιος του Νικόλα του Μυλωνά, π'ούλη τον η πρεπειά ήτονε τ'όμορφο τσιγκελωτό μουστάκι και φώναζε μανισμένος

στοι θεατρίνους :

- Να πάτε μωροί γιβεντισμένοι που μας εξεγεβεντίσετε τα μούτρα των αντρών, να τα πετάξετε στα πηλά στο Πυργολίκι τα τέθια μουστάκια.

Μα του'πε ο Νικόλας να κάτσει αναπαϊμένους.

Κι έκατσε αναπαϊμένος, ξεφυσώντας όμως, στο σομάρι του ο Μαρουλής. Και οχλαγωγία μεγάλη ακολούθησε. Και η παράσταση διακόπηκε επειδή έπρεπε να μπουνε σ'αχούρι-καμαρίνι-καναρίνι, τ'αποκαλούσανε, να ξανα μπλαστρακώσουνε με τσιρίσια κι αμυγδαλόκολλες τα μούτρα του θεομαϊχίτη του θεατρίνου που παράστανε τον παπά και να του κολλούνε μουστάκια και γενιάδες, γιατί δεν εγίνοντανε βέβαια παπάς αμούστακος και ξυρισμένος γουλί, εξόν φραγκόπαπας.

Μα με το τρέμιουλο που κυριέψε τσι θεατρίνους από τη μάνιτα του Μαρουλή και τ'αγριοκοιτάγματα με τσι κατσούνες των αποδέλοιπων, χασομερούσαν κι αργοπορούσαν την ετοιμασία κι ο κόσμος εγούσγουντανε.

Κι έβαλε τότες τσι φωνές ο Νικολάκης ο Ξεροστερνιανός :

- Θα ξεμερωθούμε θέλει, μωρέ απόψε με τ'άνοοσιές και τα ξερατά σας, κι εγώ'χω ταχιά τ'αυτέρου ποτιστό και σαφτό στον Κολοσουνιά, μόν'άντεστε βάλει τ'ομπρός.

Αρχινίζανε κι οι αποδέλοιποι να φωνάζουνε και να καταχτυπούνε τσι κατσούνες και τα σιβάνια ντώνε με την μπροκαδούρα στο πάτωμα, ώστε να που ξεπόρτισε από τ'αχούρι ο Ξύδης κι είπε :

- Αξιότιμοι Κύριοι και Κυρίες, παρντόν, συγγνώμη, αλλ'από δα κι ομπρός θα γενώ φραγκόπαπας, χωρίς γενιάδα κι όχι ορθόδοξος, και το ίδιο κάνει.

- Όοι, δεν κάνει το ίδιο, μωρέ αντίχριστε, που θα μάσε φραγκέψεις απόψε, διάλε τη φραγκία σου. Φρέρηδες μωρέ θέλεις να μάσε κάμεις ; τ'αργίεψε ο Μιχάλης ο Χαιρέτης.

- Τότες, θα παντρέψω χωρίς παπά, θα κάμω γάμο πολιτικό.

- Είντα κάνει λέει ; Να μας αθείσει γυρευεί ο κονκούεργος, να μάσε κάμει τζιτζιφιόγκους σαν τα μούτρα του, μόνο σηκωθείτε να πηαίνομε, είπε ο παπά Λαγουμιτζής.

Μα επέμβηκε ο Πευκιανάκης ο αστυνόμος και διέταξε το θεατρίνο να βρει άλλα θέατρα να παίζει και να μην παντρεύει και μασκαρεύει αγίους.

- Τότες θα παίζω τον «Διάβολο εν Τουρκία».

- Παίζε μωρέ όποιο διάολο θέλεις, πριχού σε μπέψομε να τότε βρεις να ξεμπερδέψομε μ'εσένα, τριζέρη, του'πε ο Ντουρομανώλης.

- Από τσι παπάδες, μωρέ καραγκιουλέ, στσι διαόλους θα μάσε πηαίνεις απόψε ; Και που θα βρεις ορά να βάλεις στον πισινό σου να παριστάνεις τον διάολο, οχρούτσι σου, του'πε κι ο Στρατής.

Ακούστε δα και τ'αποδέλοιπα :

Πώς εμερέψαμε κι επαινέσαμε τον Ξύδη για τα «έργα» του, μα στο τέλος αγριέψαμε πάλι, κι από τα θέατρα το ρίξαμε στσι ταυρομαχίες.

Η ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ, «Η ΗΡΩΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ».

- Το λοιπόν, την Ανδρονίκη «την ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασης» θα σας ανεβάσω.

- Να την ανεβάσεις, αλλιώς θα σε κατεβάσουνε τέσσερις και θα σου ψέλνω το «Τριλαμπές», εμουρμούρισε κι ο παπά-Γιάννης.

- Ναι, καλή'ναι η Αντρονίκη, είπαμε κι οι αποδέλοιποι μετά χαράς ως να'μασταν ειδήμονες στα θεατρικά, γιατί μας ήτονε γνωστό τ' όνομα από την Αντρονίκη του Λάμπρο. Μόνο του'παμε:

- Να βάλεις ομπρός, μωρέ δαίμονα, γιατί αρχινίζανε να λαλούν οι πετεινοί.

- Πρέπει και να πάμε να δειπνήσομε, χωριανοί. Δεν πεινάτ'εσεις ; Είντα

θα μάσε κάμουνε τ'αστραγάλια κι οι σουμάδες, είπ'ο Γιάνναρης.

Μα δεν εμπόριε σ'άψε-σβήσε να βάλει ομπρός ο Ξύδης καινούργια παράσταση γιατί, όπως μας εξήγησε ο Δετοράκης που κάτεχε από τέτοιες τέχνες κι επαγγέλματα, από την Αμερική, όπου'χε κάμει σερβιτόρος σε καφενείο του «σίτι», κι ήτονε πολυτεχνίτης.

- Τούτες οι δουλειές, κακονίκα, είπε, δεν είναι σα να πάεις ν'ανοίξεις τον καταπότη από τ'Αφούγκες γή το Κουτούτο και να μπει το νερό εις τ'αυλάκι. Αυτάνα τα πράματα θέλουνε ώρα. Ν'αλλάξουνε ρούχα οι θεατρίνοι, να βάλουνε τα στενά φαλιδόκωλλα πατελόνια, να βάλουνε φουστάνελες, τσαρούχια, φουσεκλίκα και φέσια με τσι φούντες. Είπε τότες ο θεατρίνος:

- Παρντόν, Κυρίες και Κύριοι, μα θα κάμω διάλειμμα.

- Ντα είντα μωρέ, στο σχολείο σου μας έχεις και θα μάσε βγάλεις, σαν τα δασκαλάκια, διά-

Ολοίδιος με τούτον τον αρματομένο ήτονε ο Ξύδης, τότες που μας παράστανε, στο σώχωρο του Τάσο, τον πολέμαρχο στην «Ηρωίδα της Ελληνικής Επανάστασης». (το σχέδιο είναι του Γάλλου ζωγράφου Ιουλίου Ντυπρέ, 1811-1889).

Η ΗΡΩΙΣ

ΤΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ,

Η ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΣΚΗΝΑΤ-ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΠΟΥΣ 1821-1828.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ

ΣΤΕΦΑΝΟΥ Κ. ΞΕΝΟΥ.

ΤΟΜΟΣ Α

ΕΝ ΛΟΝΔΙΝΟ.

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ 1/6.

Το διάσημο στον καιρό του ιστορικό μυθιστόρημα του Στέφανου Ξένου (1821-1894), θεατρική διασκευή του οποίου μας παρουσίασε ο Ξύδης στο χωριό. Επάνω το εξώφυλλο της πρώτης από της αλληπάλληλες εκδόσεις της «Ανδρονίκης», όπως ήταν γνωστό στον πολύ κόσμο το έργο του Ξένου.

λειμμα; τ'αποκρίθηκε ο Χασές.

- Καλλιά να μάσε δώξεις πίσω το δίφραγκο και να μάσε σχολάσεις, μωρή μαϊμού, τ'αποκρίθηκε ο Σαλαμπαρδούκος.

- Οϊι, να μη σχολάσει, διαμαρτυρηθήκαμε και οι τζαπατζήδες «Κύριοι τη γαλαριάς» ως μας έλεγε ο θεατρίνος που ήμαστανε σκαρφαλωμένοι στο μπεντενάκι του Μπλάζιο. Ας είναι. Μετά πολλά βάσανα και πολλές τσικουδιές και σουμάδες, αρχίνιξ' ο Ξύδης να παριστάνει την «ηρωίδα Αντρονίκη». Και μερέψαμε. Εξεχάσαμε τα πάθη μας κι ευχαριστηθήκαμε με την ψυχή μας, και τριβίσαμε τα χέρια μας και γτυπούσαμε τα πόδια μας, γιατί μόνο νίκες είχε το ελληνικό στράτευμα. Αφού κι ο Αραπατσόκος -παωμένος κι εκείνος στην Αμερική, οπου'χε υπηρετήσει βοηθός του καφετζή σε «καφεσαντάν», ως το λέγαν το μαγαζί που σερβίριανε καφέδες και τραγουδίστριες, κι ήταν ειδήμονας σε θέατρα και θεατρίνες σαντζές («τίγρισες σωστές οι πατσαούρες κι ο Θεός να σε φυλάει από τ'άνυχα ντωνε») εφώναξε τον Ξύδη :

- Σπουδαία παριστάσεις, κουμπάρο Ξύδη.

Κι οι πλια μεγάλοι θυμηθήκαμε την Τουρκοκρατία κι ανάψανε και ξεφουσουσανε.

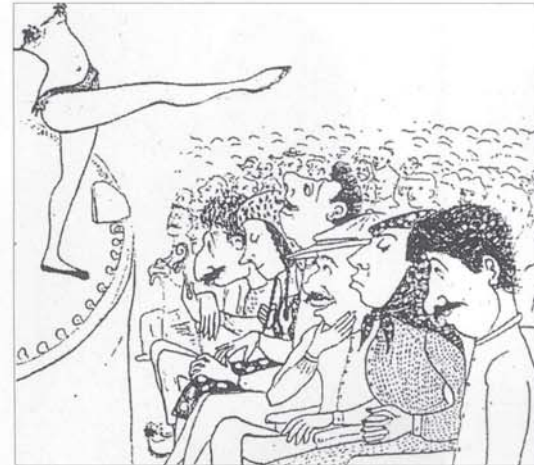
Σηκώθηκε τότες ο Νικητογιάννης από το χειρόμυλο όπου κάθονταν κι εφώναξε του θεατρίνου που κινήγα έναν Αγά :

- Παλούκωσέ τονε, σύντεκνε, το σκύλο.

- Μην του χαρίζεις τ'αντίχριστου, απανώβγαγε κι ο Μανώλης ο Λιονής με τον Κολώνη τον Παυλή την ώρα που ο Αγάς παρακάλε τον Μωχαμέτη του να τότε γλυτώσει από τη σπάθα του θεατρίνου.

Εσηκώθηκε τότες κι ο Περάκης, ο μετοχάρης της Σκορδιλιανής κι εκόλλησ'ένα εκατόφραγκο στο κούτελο του Ξύδη και διάταξε τον αργαστηριάρη :

- Κέρασε, Τάσο, την παράσταση κι εμάς τσ'αποδέλοιπους ούλους. Αμέ λουκούμια και των κοπελιώ στο μπεντενί. Εμπειε κατόπιν το Στελιό το Πουλάκι, ως το λέγαμε γιατί πετούσανε τα πόδια του σαν τα φτερά του πουλιού, να του φέρι τον γκρά του που μ'αυτόν επολέμα τσ'αληθινούς Τούρκους κι όί τσι κουκουγέρους του Ξύδη να παίξομε και μια-δύο μπαλωθιές, γιατί διάολε,

Θέατρο στο χωριό (σχέδιο του Μίνου Αργυράκη (1920-1998).

πόλεμος δε γίνεται χωρίς μπαλωθιές.

Μ'αυτές ήτανε που μας τα χαλάσανε τα πράματα κι αρχίξαμε τσι ταυρομαχίες.

ΣΚΥΛΟΙ ΡΑΒΔΙΑ

Γιατί εξιπάστηκε ο ντανάς του Γιώργη του Μπλάζιο, που τον είχε δεμένο στην πορτακαλιά δίπλα στην παράσταση κι έσπασε το σκοινί του, εξεχαμπέτωσε το πορτάκι κι εγιουρουντζίξε στα θέατρα μέσα, μ'ανασηκωμένη την ορά κι ανοιγμένα τα ρουθούνια. Κι ως τον είδε ο Παπαδογιάννης είπε :

- Ήγγικε η βασιλεία ! Σχωράτε κι ο Θεός να μάσε σχωρέσει. Και σφίξαμε οθέ την πόρτα, μα μπερδουκλωθήκαμε στσι καρέκλες και τσαλαπατούσαμε και τσι θεατρίνους και γινήκαμ'ούλοι καρεκλοπόδαρα. Κι ως εξεπορτίσαμε οι πρώτοι λούηδες και βρεθήκαμε στο τσαρσί, επέσαμ'απάνω στον Παπαγιαννάκη, που ως μας είδε σε τέθιο χάλι και σύγχυση μάσε περιγέλα και μας ερώτα :

- Είντα πάθετε, μωροί τζιλικοντανήδες, ελυσιαίξετε μωρέ και τζιριτάτε σαν τζι ζουριδες ;

- Το ταυρί, Μιχαλάκη !

- Ποιό ταυρί μωροί δαιμονισμένοι ; Παραμιλείτε μωρέ κιόλας ;

- Ο ντανάς, Μιχαλάκη, του Μπλάζιο εμνυιάστηκε και θα μάσε ξεμπουχιάσει.

- Ωωω, σκύλοι ραβδιά ! Ραβδιά μωρέ, φέρετε και παιζετε και τσι καμπάνες, εφώναξε τότες ο Παπαγιαννάκης.

Σκύλοι ραβδιά, δηλαδή : τζιριτάτε χωριανοί με ραβδιά, αντίς να'λεγε, καθώς ο θεατρίνος με τις τσιριμόνιες του :

- Αξιδότιμοι κύριοι και κυρίες, τρέξατε, τρέξατε !

Κι είχαμε γενεί τότες δύο κύματα οι Αρμενιανοί : Το'να που γλάκα οθέν τα πάνω να σωθεί από το ταυρί και τ'άλλο που κατέβαινε από την Απάνω Γειτονιά, τσι Κούκλες και τα Μαραγκουδιανά με γκαζοντενεκέδες, παρασύρες και λαήνες για να ... σβήσει τη φωτιά. Γιατί στη σύγχυση απάνω,

στο σκοτειδί και τσι καμπάνες ξεγλωσσιωμένες νυχθιάτικο να γτυπούνε διπλοκάμανο, το «σκύλοι ραβδιά», το πήρανε για «σκύλοι φωθιά» και ρωτούσανε τσι πρώτους :

- Πού πήρε, μωρέ σεις φωθιά, να πάμε να βοηθήξομε στο σβήσιμο ;

Κι εκείνοι πάλι, θωρούσανε πως τσι παρπαίζανε και τσι δουλεύανε κι αγριεύανε και τσι διαολομπεύανε. Και στη βιασύνη τωνε να μην καούνε γή να καταλυθούνε από τον ντανά, το'να κύμα έπεφτε απάνω εις τ'άλλο κι αγκαλιάζονταν κι αναποδογυρίζονταν, σα τζι κεραμιδόγατους το Γενάρη. Κι η σύγχυση, όσον πήγαινε μεγάλωνε, γιατί σ'εκεινόνα το μαλιχουλέ δεν ήτονε μπορετό να εξηγηθούνε καταλεπτώς τα πράματα. Και με το να φωνάζουνε οι Απανομερίτες «φωθιά» κι οι άλλοι «ο ντανάς», εσχεφτήκαμε κι εκείνοι πως έπιασε πρέπει και φωθιά και τροζαθήκαν από τον φόβον τους. Κι οι Απανομερίτες πάλι, θωρώντας τσ'άλλους να πεθιούνται από το σώχωρο του θεάτρου σαν τζι μπουμποροκεντρομένους και να πέφτουν απάνω τωνε ξεγλωσσιωμένοι, τσι περνούσανε για λυσιασμένους και τους καταβρέχανε με τις στάμνες το νερό που βαστούσανε για να σβήσουνε την «πυρκαγιά», όπως πράττομε με τους σκύλους σαν τσι σφίξει λύσσα. Και τούτονα δα το κατάβρεγμα, σαν το παλούκωμα ήταν, γιατί'χανε και το Μαυρογενάκι το Φθύμη, σταφίδα στο μεθύσι, να τσι γιουχαίξει στην υποδοχή :

- Γιάε, μωρέ, οι λιονταρίδες, εκατουρηθήκαμε από το φόβον τους.

Μά'μπειε ο Θεός κι έπεσε το μουσκάρι σ'ένα σιγκλί βίκο, ποι'χε ο Τάσος για τα περιστέρια του, κι αρχίνιξε να τρώει, κι εμέρεψε κι ησύχασε. Και μαζί με το ταυρί εμερέψαμε κι εμείς κι ήρθ'

ο νους στην κεφαλή μας τη ζαβή.

Δε μας ήτονε όμως γραφτό να καταλαγιάξομε κείνο το καλοκαίρι. Γιατί, στα τέλη του ίδιου μήνα, έφερε ένας παλιολλαδίτης Εκτορας με τ'όνομά, τη νέα τότες εφεύρεση, τον Κινηματογράφο, κι άσπετα τα που γινήκανε πάλι καθώς μας έδειξε την «Ελενάρα με την μακρὲ ποδάρα» και το κοντό βρακί και τη «Ζεχρά με δύο χείλη ωχρά» κι άλλ' αμαρτωλά. Και παρά λίγο να δαρθούμε, ν'ασβολωθούμε και να κατορηθηούμε κλειδαμπαρωμένοι στο σχολειό με την ανεξήγητη συγχουρία που μας έπιασε. Μ'αυτάνα θα τα πούμε τον χρόνον που θα ξαναομιζομε με το καλό. Κι ως τα τότες να'χετε την ευχή μου του γέρω, το 2008 να είναι μελίρρυτο και γλυκοσαλισμένο.

Φιλώ σας κατακούτελα
Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

Ο ντανάς του Μπλάζιο, που γιουρούντζιξε στο θέατρο.

☞ συνέχεια από τη σ. 1

Η ταμίας του Συλλόγου μας κα. Σοφία Ε. Τερεζάκη, ενώ διαβάζει τον οικονομικό απολογισμό.

χώρα τον περασμένο Μάιο, στην παράσταση του Καραγκιόζη που πραγματοποιήθηκε στους Αρμένους στις 16 Αυγούστου και στην εκπροσώπηση του Συλλόγου μας στη Σιάτιστα. Ο ίδιος επισήμανε ότι ο αριθμός των εν λόγω δραστηριοτήτων δεν ήταν ικανοποιητικός, γεγονός που όπως επισήμανε οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σιγή αδυναμία του Διοικητικού Συμβουλίου να λάβει αποφάσεις λόγω έλλειψης απαρτίας. Για το λόγο αυτό ζήτησε από την Γενική Συνέλευση το Διοικητικό Συμβούλιο να γίνει εννεαμελής, από ενδεκαμελές που είναι σήμερα, πρόταση που η γενική συνέλευση ενέκρινε ομόφωνα.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος ανέφερε τους φετινούς επιτυγχόντες στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι., καθώς και εκείνους που έλαβαν Μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών. Ανέφερε επίσης τους θανάτους που είχαμε το 2007 στο χωριό, μεταξύ των οποίων ήταν και ο θάνατος του αιμηνίστου Γεωργίου Φρεσκάκη επιτίμου προέδρου του Συλλόγου μας, για τους οποίους κρατήθηκε ενός λεπτού σιγή. Τέλος, κλήθηκε στο βήμα η ταμίας του Συλλόγου κα. Σοφία Ελ. Τερεζάκη να παρουσιάσει τον ταμειακό απολογισμό του 2007, ο οποίος και συνοψίζεται ως εξής:

ΤΑΜΕΙΑΚΟΣ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	
Υπόλοιπο Ταμείου 31/12/2006	620,00
Πλέον Εισπράξεις 2007	5.858,9
Σύνολο	6.478,90
Μείον πληρωμές 2007	4.739,15
Υπόλοιπο ταμείου 31/12/2007	1739,75
ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΑΜΕΙΑΚΟΥ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ	
Καταθέσεις σε λογαριασμό Ταμειοτηρίου στην Γενική Τράπεζα	1.603,90
Μετρητά στο Ταμείο	135,85
Σύνολο	1739,75

Το «γραμματσάκι»

Η Γενική Συνέλευση τελείωσε και το λόγο πήρε ο κ. Χαράλαμπος Μπουρνάζος, ο οποίος και μας διάβασε άλλο ένα απολαυστικότατο «γραμματσάκι» (βλ. σ. 5-7), ξαναζωντανεύοντας μνήμες από το παρελθόν και χαρίζοντας γέλιο σε όλους μας, με τον τόσο ωραίο τρόπο που τις αφηγείται. Το λόγο πήρε στη συνέχεια ο πρόεδρος του Συλλόγου μας, ο οποίος και απήγγειλε την παρακάτω μαντινάδα προς τιμήν του Χ. Μπουρνάζου.

Καλά θορρώ το μάντειπα
πως γίνεσαι κοπέλι
όντε θα βρεις Αρμενιανούς
ναν' ούλοι μαζωμένοι

Κι αναστοράσε ποταμούς
τ' αρμενιανά κουσουρία
γράφεις τα κι αναπλάθεις τα
σε λογισμού μασούρια

Χρόνους τσι χάρες σου μπορώ
θα ν' έπλεκα νηφάδι
για δε μπορεί ανθρώπου νους
ένα σου βρει ψεγάδι.

Μπάμπη και του χρόνου γερός και ακμαίος

Μετά τα χειροκροτήματα και τον ενθουσιασμό του ακροατηρίου ο κ. Σπύρος Παπαγιαννάκης πρότεινε να συγκεντρωθούν όλες αυτές οι ιστορίες σε βιβλίο για να απαντήσει ο κ. Μπουρνάζος ότι αν κάτι έχει μεγαλύτερη αξία είναι να εκδοθούν επιτέλους σε βιβλίο τα απομνημονεύματα του Κυριακού Καλλίνικου Κριτοβουλιδή, καθώς και να γίνει μια εκδήλωση με αφορμή τη φετινή

Ο Χαράλαμπος Μπουρνάζος ενώ μας διαβάζει ένα ακόμα απολαυστικό «γραμματσάκι».

συμπλήρωση των 140 χρόνων από τον θάνατό του. Πάνω στο ίδιο θέμα πήρε το λόγο και ο εκδότης και διευθυντής της εφημερίδας μας κ. Γιάννης Τσακιράκης, ο οποίος πρόσθεσε ότι ήδη έχουν γίνει ενέργειες από τον ίδιο προσωπικά προς αυτό το σκοπό, θυμίζοντάς μας ότι το συγκεκριμένο θέμα έχει συζητηθεί στην πρώτη συνεδρίαση του Διοικητικού Συμβουλίου την περασμένη χρονιά. Ανέφερε επίσης ότι το κόστος του βιβλίου εξαρτάται από τον αριθμό των αντιτύπων και την ποιότητα των φύλλων και εξωφύλλων.

Ο Πρόεδρος κ. Τερεζάκης συμφώνησε με την έκδοση του βιβλίου εφόσον βρεθεί το απαιτούμενο οικονομικό ποσό, ενώ σχετικά με τη διοργάνωση της εκδήλωσης, πρότεινε να πραγματοποιηθεί το καλοκαίρι στο χωριό.

Από αριστερά ο Γιάννης Βαγιωνάκης, ο Χαράλαμπος Μπουρνάζος, ο Γιάννης Π. Τερεζάκης και ο Βασίλης Μαλτζός.

Κοπή πίτας

Και έφτασε η ώρα για την κοπή της πίτας, από το γηραιότερο μέλος του Συλλόγου μας που ήταν παρών, τον κ. Γιάννη Βαγιωνάκη. Φετινός τυχερός ο κ. Μανώλης Τσιτσιριδής, ο οποίος κέρδισε δυο προσκλήσεις για τον ετήσιο χορό του Συλλόγου.

Κλείνοντας αξίζει να αναφέρουμε ότι την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Αντιδήμαρχος Φρε και Γενικός Γραμματέας της Κρητικής Εστίας κ. Στέλιος Κατσουλάκης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου των Παίδωχωριανών κ. Γιάννης Πανυγυράκης, και από τον Σύνδεσμο Γυναικών Ηλείου η κα. Σοφία Μιχέλη. Τηλεγραφήματα έστειλαν χαιρετίζοντας την εκδήλωση οι βουλευτές Χανίων κ. Χρήστος Μαρκογιαννάκης, Στέλιος Νικηφοράκης, Μανούσος Βολουδάκης και Μανώλης Σκουλάκης, ενώ γραπτό χαιρετισμό και απέστειλε και ο Δήμαρχος Αρμένων κ. Πέτρος Βλαχάκης. Στην επιστολή του ανέφερε τα έργα που έχει προγραμματιστεί να γίνουν εντός του 2008 στο χωριό μας, όπως η διαμόρφωση της πλατείας, η αξιοποίηση της κοινοτικής αίθουσας με την προμήθεια ηλεκτρονικών υπολογιστών, καθώς η δημιουργία γηπέδου πέντε επί πέντε.

Το προεδρείο της Γενικής Συνέλευσης. Αριστερά ο πρόεδρος Αβέρκιος Δεονάς και η γραμματέας Μαρία Φρεσάκη.

Ο χορός του συλλόγου μας!

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος, χωριανοί και φίλοι, συναντηθήκαμε το βράδυ του Σαββάτου, 23 Φεβρουαρίου, στο κρητικό κέντρο «Ζορμπάς», όπου και πραγματοποιήθηκε ο καθιερωμένος χορός του συλλόγου μας. Υπό τους ήχους του λαούτου και της λύρας των Γιάννη Κακλή και Μιχάλη Καλέργη, ο χορός ξεκίνησε από τη γυναικεία χορευτική ομάδα «Κρήσες», που μας έκανε την τιμή να παρευρεθεί στην εκδήλωσή μας. Ντυμένη η καθεμία με την παραδοσιακή στολή διαφορετικού νομού της Κρήτης, οι Κρήσες χόρεψαν πραγματικά πολύ όμορφα και το κέφι δεν άργησε να ανάψει. Γρήγορα κάμποσα από τα τραπέζια των χωριανών άρχισαν να αδειάζουν και αντίστοιχα η πίστα να γεμίζει, ενώ οι λιγότερο χορευταράδες απολαμβάναμε το νόστιμο και ζεστό πιλάφι που ήρθε για πρώτο πιάτο.

Στη διάρκεια της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε, επίσης, λαχειοφόρος αγορά. Τα δώρα της λαχειοφόρου προσέφεραν:

- ο Σύλλογος
- μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου
- η Ελπίδα Ζαβραδινού
- ο Κωστής Καβρουλάκης
- η Άννα Φακίνου Καβρουλάκη
- ο Γιώργος Κουρομιχελάκης και
- οι αδελφοί Τερεζάκη.

Αξίζει να σημειώσουμε, κάνοντας μια σύντομη παρατήρηση, ότι στο κέντρο, τις μεγάλες ώρες κατέφθασαν και πολλοί νέοι (όχι Αρμενιανοί, ειν' αλήθεια) που ακόμα και στην Αθήνα επιλέγουν να διασκεδάζουν... κρητικά. Και του χρόνου να 'μαστε καλά και περισσότεροι!

Ο πρόεδρος του συλλόγου και η γυναικεία χορευτική ομάδα «Κρήσες»

Ο Μανώλης Πιπεράκης ενώ απευθύνει εγκάρδιο χαιρετισμό σε χωριανούς και φίλους.

Τα θησαυρίσματα μνήμης των γερόντων μας

Δημοσιεύουμε σήμερα το τελευταίο μέρος των αναμνήσεων του Παύλου Αντ. Κουτσομπάκη.

Θυμάμαι στις 22 Αυγούστου 1943 τα υδρόφωνα πιάσανε ένα Γερμανικό υποβρύχιο. Η ώρα ήταν γύρω στις 5 το απόγευμα. Είμαστε 2 αντιτορπιλικά, ένα αγγλικό με το όνομα Τάβερτο, του ριζάμε βόμβες βυθού, έπαθε ζημιά και αναγκάστηκε να βγει στην επιφάνεια για να μας αντιμετωπίσει με το πυροβόλο του. Τότε με μια ομοβροντία διαλύθηκε, πέσανε οι Γερμανοί στην θάλασσα. Μαζέψαμε 27 Γερμανούς στο δικό μας καράβι. Δεν ξέρω πόσους μάζεψε το Αγγλικό. Ένας από αυτούς που μαζέψαμε ήταν πολύ βαριά τραυματισμένος, τον έλειπε όλη η ωμοπλάτη και πέθανε σε λίγη ώρα. Ένας Γερμανός αξιωματικός ζήτησε σημαία Γερμανική, τον τυλίξαν, του είπανε λίγα λόγια Γερμανικά, και τον πέταξαν στην θάλασσα, με κάποιο βάρος για να πάει στον πάτο. Το μόνο που καταλάβαμε ήταν την ώρα που τον πέταξαν φώναζαν με τεντωμένο το χέρι Χάιλ Χίτλερ.

Τους υπόλοιπους τους κλείσαμε στο πρυμναίο υπόφραγμα, όπου και τους φυλάγαμε με σκοπό. Όταν φύλαγα εγώ ένας από αυτούς μου ζήτησε νερό στα Ελληνικά. Εγώ βέβαια τα έχασα όταν το άκουσα. Τον ρώτησα πού έμαθες Ελληνικά, και μου απάντησε: Στην Κρήτη. Τον ρώτησα αν ξέρει κανέναν και μου είπε ναι. Ποιόν του λέω. Τον Ψαρουδάκη που είχε το ζαχαροπλαστείο στο Σαντριβάνι στη γωνιά. Εγώ ήξερα τον Ψαρουδάκη από τότε που δούλευα στον φούρνο στην Οβριακή. Τότε, ανέβηκε το αίμα μου στο κεφάλι μου - κακώς βέβαια - γύρισα το ζοντάκι του όπλου που κρατούσα και του έδωσα στο πρόσωπο μια και του έφηναν δύο δόντια. Τιμωρήθηκα βέβαια διότι δεν το έχασα καλά.

Τους αιχμαλώτους τους μεταφέραμε στην Αλεξάνδρεια και τους παραδώσαμε. Συνεχίσαμε όμως να συνοδεύουμε νηοπομπές και να περιπολούμε στην Μεσόγειο και συνέχεια στα Δωδεκάνησα, Κύπρο και όλη την Μεσόγειο. Θυμάμαι ότι περιπολούσαμε στα Δωδεκάνησα με ένα Αγγλικό και μας αντικατέστησε το Αντρία με ένα ακόμη αντιτορπιλικό. Τότε που τράκαρε σε μια νάρκη και του έκοψε ολόκληρη την πλώρη και το έφερε στην Αλεξάνδρεια ο Τούμπας που ήταν κυβερνήτης και πήρε πολλά συγχαρητήρια.

Συνεχίσαμε εμείς να συνοδεύουμε και να περιπολούμε όπως γράφω και πιο πάνω, περιπολούσαμε ανοικτά του Σαλέρνου της Ιταλίας. Ένα πρωί στις 7 μας αντικατέστησε ένα Αγγλικό αντιτορπιλικό και φεύγοντας δεν είχαμε απομακρυνθεί πάνω από δύο μίλια, του ήρθε μια ομοβροντία από τα επάκτια πυροβόλα και το τίνεξαν κυριολεκτικά στον αέρα. Το μισό πλή-

ρωμα χάθηκε. Επιστρέψαμε, μαζέψαμε όσους μπορούσαμε γιατί φοβόμαστε και εμείς μην πάθουμε την ίδια δουλειά, τους μεταφέραμε στην Αίγυπτο, και εμείς εξακολουθήσαμε να περιπολούμε στην Μεσόγειο.

Όπου, μια μέρα κάνουμε γενικό ανεφοδιασμό από τρόφιμα και καύσιμα για άγνωστο που να πάμε. Είς το πέλαγος μαζεύονταν και άλλα καράβια μάχη και βοηθητικά οπλιταγωγά θωρηκτά, καταδρομικά τόσα πολλά που ήταν αδύνατον να τα μετρήσεις. Τελικά ήρθε σήμα ότι θα γίνει απόβαση στην Σικελία. Εμείς τότε χαρήκαμε. Την επομένη κατά τις δέκα το πρωί μαύρισε ο ουρανός από αεροπλάνα. Δεν άκουγες παρά μόνον το βουητό τους και άρχισαν να βομβαρδίζουν τα θωρηκτά και τα καταδρομικά που είχαν μεγάλο βεληνεκούς κανόνια. Γινόταν χαμός για οκτώ έως εννέα ώρες όπου μετά πλησίασαν τα οπλιταγωγά και αποβίβασαν το στρατό. Τελείωσε και αυτό, καθίσαμε τρεις-τέσσερις μέρες και επιστρέψαμε στη βάση μας όπου και πάλι εξακολουθούσαμε να περιπολούμε.

Όπου μια μέρα φύγαμε από την Αλεξάνδρεια, Πήδος και Κανάρης να πάμε να πάρουμε ένα μέρος του Ιταλικού στόλου από τον Τάραντα και να τα συνοδεύουμε μέχρι την Αλεξάνδρεια όπως και έγινε. Πήγαμε στο Τάραντα και βγήκαν 1 θωρηκτό, 2 καταδρομικά, 4 αντιτορπιλικά και 2 βοηθητικά της μοίρας αυτής. Εμείς τα χάσαμε. Ολόκληρη μοίρα και να είμεθα εμείς δύο μικρά αντιτορπιλικά και να τα συνοδεύουμε είταν σαν μύγα μες το γάλα που λεί η παροιμία. Όταν φτάσαμε στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας ήταν και ένα μέρος του Γαλλικού στόλου, τον λεγόμενου Ντεγκόλ, όπου πήγαν και αυτά δίπλα και έδεσαν. Πέρασε λίγος καιρός και εγώ βρισκόμουν σε έξοδο για 3 ημέρες. Συγκεκριμένα στις 4 Απριλίου 1944 εξερωάγη κίνημα σε ολόκληρο το Στρατό στο Ελληνικό Ναυτικό, Αεροπορία και Στρατό Ξηράς. Όταν εγώ επέστρεψα στο καράβι ήταν τόσο το πλήρωμα όσο και οι αξιωματικοί διαφορετικοί. Έλλειπαν πολλοί αξιωματικοί. Μαθαίνω τότε ότι έγινε κίνημα και είχαν πετάξει τους περισσότερους αξιωματικούς στην θάλασσα. Μεταξύ αυτών ήταν και ο υπάρχος, ο πλωτάρχης Παυλής. Εγώ τα έχασα. Το καράβι διοικούνταν από μια ομάδα που και ακόμα δεν μπορώ να καταλάβω από πού και ποιους. Προσαρμόστηκα και εγώ με το πλήρωμα. Ζήτησαν και ήλθε άλλος κυβερνήτης όπου καθίσαμε στο λιμάνι μερικές μέρες και ηρέμησαν τα πράγματα κατά κάποιο τρόπο, οπότε φύγαμε από την Αλεξάνδρεια για άγνωστο προορισμό. Μετά από 2 ή 3 μέρες μπήκαμε στο λιμάνι της Ιταλίας στον Τάραντα ανεφοδιασμό. Καθίσαμε 3-4 μέρες όπου ένα πρωί ήρθαν μερικά καμιόνια φορτηγά αυτοκίνητα και Αγγλοι στρατιώτες και Έλληνες αξιωματικοί και

Ο Παύλος Αντ. Κουτσομπάκης κατά τη διάρκεια της θητείας του στο Πολεμικό Ναυτικό.

μας είπαν να μαζέψουμε τα πράγματα μας διότι το καράβι θα μπει στην Δεξαμενή του λιμανιού για επισκευή. Εμείς βέβαια δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα, καταλάβαμε ότι κάτι δεν πήγαινε καλά αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε αλλιώς. Μαζέψαμε τα πράγματα μας ακόμα και μια γάτα τη Σπανιόλα που την είχαμε πάρει από το Γιβραλτάρ μικρό γατάκι, την πήραμε. Μας έβαλαν στα αυτοκίνητα και μας μετέφεραν στην άλλη πλευρά του λιμανιού που είχε αγκυροβολήσει ένα αρματαγωγό και μας μεταφέρανε στην Αίγυπτο σε ένα στρατόπεδο. Εκεί άρχισε η διαλογή σε κατηγορίες. Κανείς δεν μπορούσε να κάνει τίποτα. Εμένα με κάτι άλλους Κρητικούς που είμαστε 17 τον αριθμό, μας κατέταξαν στην Γ' κατηγορία. Δεν ξέρω γιατί, μας πήραν με αυτοκίνητα και μας πήγαν στο Τοπρούκ, σε ένα στρατόπεδο με γύρω γύρω σύρματα και σκοπούς Ινδιάνους. Κάθισα, εκεί 15 μέρες μετά ήλθαν πάλι και πήραν μερικούς με ταξί. Είμεθα εγώ, ο Βαριπατάκης Στέφανος από τον Κουφό Κυδωνιάς, Μιχάλης Μαργκετάκης από Κίσαμο, Βαλαλής Αντώνιος από Ιεράπετρα, όπου αυτός είχε έλθει από Ιεράπετρα μαζί με άλλους δύο στην Αίγυπτο με ένα καΐκι τριών μέτρων και κατατάχθηκε στο Ναυτικό, Αλεξανδράκης Αντώνιος, Μεράκος Αντώνιος από Σπάρτη Λακωνίας, Χατζηφώτης από Περόβλια Κυδωνιάς, Βασιλομανωλάκης από Κυδωνιά και άλλους πολλούς που δεν τους θυμάμαι. Μας πήγαν, λοιπόν σε ένα άλλο στρατόπεδο με το ίδιο περιβάλλον. Σύρματα, φρουρούς με αραπάδες. Εκεί καθίσαμε αρκετό καιρό, περίπου ένα χρόνο και έξι μήνες. Όταν έπιασε το χαψίνι, δεν μπορούσαμε να βγούμε από την σκηνή. Αφόρητη ζέστη και άμμος να μην μπορείς να ανοίξεις τα μάτια σου από τη ζέστη και την οσμή.

Εκεί λοιπόν κάθισα μέχρι τις 20 Οκτωβρίου του 1945 όπου ήλθε ένα κλιμάκιο Αγγλων με ένα

δικό μας αξιωματικό της ξηράς και μας είπαν ονομαστικώς τα ονόματα μας.

Μια ομάδα Κρητικών και άλλων μας μετέφεραν με αυτοκίνητα στο Τοπρούκ και μας έβαλαν σε ένα μικρό αρματαγωγό και μετά από 3 μέρες μπήκαμε στο λιμάνι της Σούδας. Συγκεκριμένα στις 26 Οκτωβρίου 1945 μας παρέλαβε ένας αξιωματικός του Ναυτικού, μας πήγε στην τότε Ανωτέρα Διοίκηση Κρήτης και από εκεί πήραμε και τα απολυτήρια μας. Ο κάθε ένας από εμάς πήγε στο χωριό του στους δικούς του ανθρώπους.

Εγώ ήρθα στους Αρμένους Αποκορώνου Χανίων όπου και ασχολήθηκα σε διάφορες εργασίες. Κοντά στους δικούς μου οι οποίοι με υποδέχθηκαν θερμά. Ασχολήθηκα σε διάφορες δουλειές. Μετά από ένα χρόνο παντρεύτηκα τη Γεωργία Χρήστου Φρεσκάκη και απόκτησα μια κόρη, την Αντωνία. Δυστυχώς όμως το 1949 αδιαθέτησα και ταλαιπωρήθηκα επί τριάμισον χρόνια στο Νοσοκομείο. Έγινα καλά και επέστρεψα στην οικογένεια μου όπου πάντρεψα την κόρη μου Αντωνία και μου έδωσε 3 εγγόνια, δύο αγόρια και ένα κορίτσι- Σπύρο, Παύλο και Στέλλα - και ζω και πορεύομαι και τώρα στα 88 μου χρόνια. Ζω και χαίρομαι την οικογένεια μου.

Με λίγα λόγια και σταράτα είναι η ιστορία της ζωής μου.

ΥΓ. Εργάστηκα μετά που έγινα καλά στο ΚΤΕΛ Χανίων και τώρα είμαι συνταξιούχος του ΙΚΑ.

20 Αυγούστου 2006

Μετά από έρευνα διαπιστώσαμε ότι το πλοίο «Πήδος» που αναφέραμε, όπως καταγραφόταν στο κείμενο που μας παραδόθηκε, στα κείμενα του κ. Π. Κουτσουπάκη, κατά πάσα πιθανότητα είναι το αντιτορπιλικό «Πίνδος», τον οποίον οι δραστηριότητες ταυρίζουν απόλυτα, με το «Πήδος».

Το «Πίνδος»/ L-63,15, L-65, D-72 ήταν Αντιτορπιλικό Συνοδείας τύπου "HUNT II". Πρώην "HMS BOLEBROKE". Ναυπηγήθηκε κατά τα έτη 1940-1942 στα ναυπηγεία "UK-Swan Hunter & Wigham Richardson Ltd, Wallsend-on Tyne". Κατεβλήθηκε στις 05/11/1941. Παραχωρήθηκε από το βρετανικό Ναυτικό στις 3 Ιουνίου 1942. Τον ιδίον τύπου πλοία: «Μισούλης III», «Κανάρης III», «Αδρίας II» και «Αστύης II». Οπλισμός: 2 διόδια πυροβόλα 4", 1 τετρακίνο ΠΟΜ ΠΟΜ 40 χιλιοστών, 3 πυροβόλα 20 χιλιοστών και διπλός Τ/Σ 21. Συμμετείχε στην απόβαση της Νότιας Γαλλίας. Στις 8 Αυγούστου 1943 βύθισε το Υ/Β "U-458". Μετά τον πόλεμο συμμετείχε στις επιχειρήσεις του εφφυλίου. Επεστράφη στις 18 Δεκεμβρίου 1959 στο Βρετανικό Ναυτικό. (από τη Βικιπαίδεια)

Τα θησαυρίσματα μνήμης των γερόντων μας ΖΑΧΑΡΗΣ ΚΑΒΡΟΥΛΑΚΗΣ

Δημοσιεύουμε πιο κάτω το δεύτερο μέρος των ενθυμημάτων του Ζαχάρη Καβρουλάκη-καλή του ώρα. Το πρώτο μέρος δημοσιεύτηκε στο φύλλο 44/ Ιαν.-Φεβρ.Μάρτ. 2007, σελ.6-7 της εφημερίδας μας. Εκείνο το μέρος μας το είχε παραδώσει γραφτό.

Η σημερινή δημοσίευση αποτελεί απομαγνητοφώνηση συνομιλίας που είχαμε με τον παλιό καλό φίλο, στο σπίτι του στους Αρμένους, στις 19 Σεπτεμβρίου 2006. Χαρείτε την.

Χ.Μπ.: Να τα πούμε, το λοιπόν, παλιέ μου ακαρντάση και ξεστομάτου, και να θυμηθούμε τα περασμένα νεανικά και δροσερά χρόνια, τις δουλειές ενός παλαιϊκού Αρμενιανού τσ' αγώνες και τσ' αγωνίες του, να τα βγάλει πέρα κείνα τα δύσκολα χρόνια. Και για να ξεκινήσουμε από την αρχή, πότες εγεννήθηκες Ζαχάρη;

Ζαχ.: Εγεννήθηκα Μάμπη το 1916. Επήγα βέβαια στο σχολειό το Δημοτικό, που ήταν τότες στην Πλακούρα. Δασκάλους είχα την Ανδριανή Πανηγυράκη, την Κατίνα Παπαγιαννάκη και τον Σταυρίδη και όταν μετατέθηκε, τον παπά-Λευτέρη.

Τελείωσα το Δημοτικό το 1929. Πήγα κατόπιν στο Γυμνάσιο στον Βάμον, πέντε χρόνια, μα ως εκεί. Απολυτήριο δεν πήρα.

Χ.Μπ. Με τα πόδια βέβαια, όπως εκάναμε κι εμείς οι κατοπινοί.

Ζαχ. Ναι, με τα πόδια, πηγαμό γερομό. Τότες είχε πρωί-απόγευμα μαθήμα. Το χειμώνα γυρίζαμε νύχτα στο χωριό, περνώντας τη χαλέπα του Λεντάρη.

Χ.Μπ. Τα ΄ζησα κι εγώ και χειρότερα. Γιατί ΄τανε Κατοχή κι ήτανε δύσκολα τα πάντα: το ντύσιμο, η καλίκωση, βιβλία, τετράδια, μολύβια, σβηστήρια, πέννες, χαρτιά και καλαμάρια και τ' άλλα χρειαζούμενα του μαθητή.

Χ.Μπ. Κουβαλούσατε και φαγητό;

Ζαχ. Ναι, στο σακκούλι. Πατάτες, μπακαλιάρo τηγανιστό, κιανέν' αυγό, ψωμί γη παξιμάδι κι ελιές.

Χ.Μπ. Θυμάσαι καθηγητές, γυμνασιάρχη;

Ζαχ. Από καθηγητές θυμούμαι τον Κλωνάρη, τον Χατζιδάκη, τον Θυμιανό από το Μπρόσνερο, φιλόλογο, την Τουρνεζιώτου που μας έκανε γαλλικά. Γυμνασιάρχης ήταν ο Μυλωνάκης ο Στέφανος ο γαμπρός μας κι ο Αρχοντάκης μετά.

Χ.Μπ. Δύσκολα ήταν τα μαθήματα;

Ζαχ. Δύσκολα ήταν. Ιδίως η Φυσική.

Χ.Μπ. Κι είχατε ώρα για διάβασμα, από πρωί ως το βράδυ ως ήσασταν στσι δρόμους και στο σχολειό;

Ζαχ. Αν επερίσσειε ώρα, πηγαίναμε στο χωράφι. Τη νύχτα διαβάσαμε με το λυχναράκι. Δύσκολα, πολύ δύσκολα ήτανε όλα. Και βιβλία είχαμε τ' απαραίτητα μόνο.

Χ.Μπ. Είπες μου στην αρχή πως δεν πήρες απολυτήριο Γυμνασίου.

Ο Ζαχάρης το 1940 στρατευμένος μαζί με τον αξέχαστο Μιχάλη Αβερλάκη.

Ζαχ. Τα παραίτησα και καταπαίστηκα με τα γεωργικά. Στα 1936 επήγα στην Αθήνα, γυρεύοντας δουλειά και καλύτερη ζωή. Εσοπούδαζε τότες μαία η αδελφή μου η Φρόσω και σ' αυτήν έμενα. Δουλειά δεν ήβρα. Μέχρι στον Πιστολάκη πήγα, μα δεν με δέχτηκε. Ο θρωρός του μου ΄λεγε πως λείπει, κι εντός ήτανε μέσα, γιατί ο κηπουρός μου΄εγε ειπωμένο πριν, πως εδά μήχε.

Εδούλεψα, ένα φεγγάρι, μια εικοσαριά μέρες στο Περιστέρι, σε μια περιοχή Σωτηράκη τη λέγαν. Ανοίγα λάκκους για φύτεμα δεντρών. Δουλειά άλλη δεν ήβρα και κατέβηκα κάτω κι αρχίνα παλι τ' αγροτικά. Εφύτρεψα τα δέντρα στο περβόλι, φύτεψα και καμπόσα μουρέλα στ' αλώνι στσι Γαλανές. Φύτενα και λαχανικά, φρούτα και λαχανικά τα στέλναμε στα Χανιά και στο Ηράκλειο. Ολόκληρα αυτοκίνητα, τριαξονικά, φορτώναμε οι χωριανοί για Ηράκλειο.

Χ.Μπ. Στα Χανιά τα πήγαινε ο Θεοφάνης κι οι άλλοι σουστατζήδες;

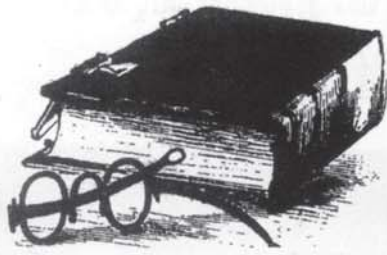
Ζαχ. Ναι, παλιότερα όμως. Υστερ' από τσι σουσύτες στέλναμε και στα Χανιά τα προϊόντα μας με τ' αυτοκίνητα.

(Στο σημείο αυτό ο Ζαχάρης, μετά από σχετική ερώτησή μου, επανήλθε στα παιδικά και τα εφηβικά του χρόνια, στις συντροφίες και τις αποσπερίδες, τις όμορφες νύχτες και μέρες του παλιού χωριού. Σε φίλους του κι ανθρώπους της Απάνω Γειτονιάς, παιδικά παιχνίδια και κληδόνους μ' αστροφεγγιές, στη Γαϊδουροκυλίστρα κ.λπ.

Αυτά όμως είχε την καλοσύνη να τα δώσει και σε γραφτό κείμενο, αυτό που δημοσιεύσαμε στο φύλλο 44/2006, όπως είπαμε και πιο πάνω.

Ένα τελευταίο μέρος της συνομιλίας με τον Ζαχάρη αναφέρεται στην στρατιωτική του θητεία και την φοβερή δοκιμασία που είχε εκείνο το φανταριλίκι. Αλλ' αυτά θα δημοσιευτούν σ' ένα προσεχές φύλλο της «Ελευθερόπολης»).

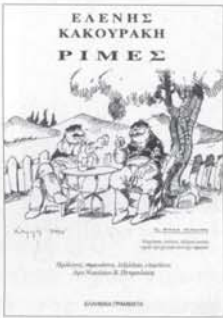

Βιβλίο

BIBLIA POU
LABAME

Ελένη Κακουράκη

«Ρίμες» Εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1996

Οι ρίμες της Κακουράκη πρωτοπαρουσιάστηκαν στον τοπικό Ραδιοφωνικό Σταθμό της ΕΡΑ Χανίων και προξένησαν πολύ καλή εντύπωση. Η ποιήτρια βρισκόταν σε επαφή με χιλιάδες ακροατές, από τους οποίους συνεχώς έπαιρνε κίνητρα για παραπέρα δημιουργία.

Αρκετές ρίμες της επίσης δημοσιεύθηκαν στην κρητική εφημερίδα των Αθηνών «Φωνή του Αποκορώνου», που κυκλοφορεί στους ανά τον κόσμο Αποκορωνιώτες. Οι στίχοι της Κακουράκη συγκινούσαν τους αποδήμους, που μαζί της ζούσαν νοσταλγικές στιγμές της

παιδικής τους ηλικίας.

Η ρίμα της Κακουράκη, όπως αναφέρεται στο οπισθόφυλλο του βιβλίου, αποπνέει τη δροσιά της απλής αλήθειας, παρά τις συχνές επαναλήψεις σκέψεων. Αγγίζει τη λαϊκή ψυχή, διδάσκει, διασκεδάζει, έχει εικονοπλαστική και παραστατική δύναμη. Δείχνει τις χαρές και τις ομορφιές, τα ανάποδα και τα βλαβερά, τα αληθινά και τα αφησιδωτά, τα ψεύτικα και τα άσκημα, τα στίγματα και τα ανομήματά μας.

Το βιβλίο μας το σύστησε η Αργυρώ Ορφανάκη, η οποία μας το δάνεισε για να κάνουμε μια σύντομη παρουσίαση στην εφημερίδα μας. Στη συνέχεια παραθέτουμε ένα μέρος από μια ρίμα που αφορά τις συνήθειες των κατοίκων των χωριών την Λαμπρή, τα παλιά χρόνια.

Η ΛΑΜΠΡΗ ΤΑ ΠΑΛΙΟΤΕΡΑ ΧΡΟΝΙΑ

Κι' αν την φροντίζω τη ζωή να την καλοπεράσω
εχεινές τσι παλιές Λαμπρές ποτέ δε θα ξεχάσω
Πως είναι καλοπέραση δεν έχει σημασία,
ήταν γεμάτα τα χωριά, αυτό είχε την αξία.
Εις τα χωράφια έβλεπες κι ήταν παντού ανθρώποι
μα τώρα ερημάζανε τα σπίτια και οι τόποι.
Ούλους τσι νέους έβλεπες ξύλα και κονβαλούσαν
ν' ακούς φωνές σφυρίγματα και το χωριό χαλούσαν.
Ούλοι μαζί τα στοίβαζαν, σαν το βουνό τακάναν
ένα Ιούδα έντυναν και στην κορφή τον βάναν.
Και δύο βδομάδες σαν εμπρός γτυπούσαν οι καμπάνες
γροικάς πως έρχεται «Λαμπρή», να λένε όπον πάνε.
Ετότες τα κοπέλια του χωριού αυτό επιθυμούνε
πότε θα ν' έρθει η μέρα αυτή το Λάζαρο να πούνε.
Το ένα να τον εβαστά και τ' άλλο το μπουκάλι
να φεύγουν από μια γειτονιά να πηαίνουν εις την άλλη
Και ούλες οι νοικοκυρές να σιάζουν καλιτσούνια
και τσι μυζήθρας η μυρωδιά, των' έμπαينه στ' αρθούνια.
Και με την πρώτη Ανάσταση να παν στην εκκλησία
“φωτιά του Ιούδα” εφώναζαν, ως έλεγε η θρησκεία.
Από του Ιούδα τη φωτιά στο σπίτι τους εφέρναν
τα καλιτσούνια έψηναν κι ούλες τα πετυχαίναν.
Κι ο φούρνος σαν επύρωνε, καλά τον επανίζαν
έπρεπε νάγουνε υπομονή, αυτές που τα φουρνίζαν

και μόλις ετελειώνανε άναβαν αστοιβίδες
κι ώστε να τα ροδίσουνε γέμιζαν καψιλίδες.
Και από το φούρνο σαν τάβγαζαν, κανείς μη δοκιμάσει
πρώτα να ετοιμάσουν το φαί κι ύστερα να θυμιάσει.
Επαίρνανε το θύμιασμα στη γειτονιά να πάνε
και μόλις εγυρίζανε να κάτσουνε να φάνε.
Και αναμεταξύ τους έλεγαν καλά τα κατάφεραν
ευλογημένη η Λαμπρή νάτανε κάθε μέρα.
Έλεγαν οι μάνες στα παιδιά ν' αδειάσουνε τα πιάτα
γιατί θα φύγει η Λαμπρή να πάει στα Μητάτα.
Με χίλιους τρόπους κάθε μια να ράψει ένα φουστάνι
να πάει στη Διπλανάσταση, το λούσο τσι να κάμει.
Να κάνει «Χριστός Ανέστη» ο παπάς και να πετά λουλούδια
στα χέρια να τα πιάνουνε, είχανε τέτοια χούγια.
Και τα λουλούδια έβραζαν, τη ζύμη να ζυμώνουν
και το προζύμι ούλες τους να ξανακαινουργιώνουν.
Η εκκλησία όντε τελείωνε στσι συγγενείς πήγαιναν
«Χριστός Ανέστη» έλεγαν και εμπάινανε και έβγαίναν.
Τα νιάτα μου δεν τα ξεχνώ γιατί είναι τυπωμένα
οι πίκρες μου και οι χαρές εις την καρδιά γραμμένα

Αντώνη Πλυμάκη

«Τα Χανιά μας»

Κατεβαίνοντας τον ποταμό Κοιλιάρη πριν από 10 χρόνια. (Φωτ. Αντ. Πλυμάκη)

Κυκλοφόρησε πριν λίγους μήνες στην ελληνική και αγγλική γλώσσα το μοναδικό φωτογραφικό λεύκωμα του Αντώνη Πλυμάκη, αφιερωμένο στα Χανιά και στους ανθρώπους των. Όπως αναφέρεται στην αρχή της έκδοσης αυτό αποτελεί «μια μοναδική προσέγγιση στις αμέτρητες και μοναδικές ομορφιές των Χανίων». Όπως διευκρινίζει πιο κάτω: «Το λεύκωμα αυτό δεν φιλοδοξεί να αποτελέσει φωτογραφικό οδηγό του Νομού Χανίων, γιατί δεν παρουσιάζει απόψεις από κάθε όμορφο και ενδιαφέρον σημείο των Χανίων. Συμπεριλαμβάνει μόνο φωτογραφίες από ομορφιές, μνημεία, ανθρώπους και άλλα ενδιαφέροντα που δεν έχουν φωτογραφηθεί αρκετά ή μια άλλη όψη από τα φωτογραφημένα.

Οι 380 χρωματιστές φωτογραφίες, καλύπτουν έντεκα θέματα από τον νομό Χανίων ήτοι:

1. Από την πόλη μας 2. Από τα χωριά μας 3. Από τις ακτές και τα νησιά μας 4. Τους ανθρώπους και την παράδοση 5. Την πίστη μας 6. Τα Λευκά μας Όρη 7. Τα φαράγγια μας 8. Τα σπηλιάρια μας 9. Τους υγρότοπους (λίμνες - ποτάμια) 10. Τα φυτά και ζώα και 11. Αναφορά σε μερικά από τα παλιά.

Ίσως δεν θα υπάρξει ωραιότερο δώρο για κάθε Χανιώτη για να νιώσει την αξία αυτού του τόπου που ζει και πολύ περισσότερο για έναν συγγενή, φίλο ή και ξένο ακόμα πέρα από την Κρήτη, πέρα από την Ελλάδα, για να νοιώσει τα Χανιά μέσα στο σπίτι του.

8 ερωτήσεις στον κ. Μανώλη Τσιτσιριδίδη

Από τα «Χανιώτικα Νέα»

και τη στήλη του Μιχάλη Μινουδάκη, «Τα Λευκά Όρη είναι η ψυχή μας»

1. Κατάγεσαι (από την πλευρά της μητέρας) από τους Αρμένους Αποκορώνου, όπου και μεγάλωσες. Έχεις μνήμες από τα παιδικά χρόνια;

Ναι, κατάγομαι από τους Αρμένους. Η μητέρα μου ήταν από τη Ραμνή και κατέβηκε στους Αρμένους. Ο πατέρας μου ήταν από τα Άσκηφου, στους Αρμένους, όμως, ήταν τα χεμαδιά τους. Στους Αρμένους γνώρισε την μητέρα μου, παντρεύτηκαν και έμειναν εκεί. Εγώ γεννήθηκα και μεγάλωσα μέχρι τα 8 μου χρόνια στους Αρμένους. Μέχρι την δεύτερη τάξη του δημοτικού. Υπάρχουν πολλές μνήμες, παραστάσεις μέσα στο μυαλό μου. Ίσως επειδή ο πατέρας είχε καφενείο, τόπος συνάντησης,

δηλαδή, των χωριανών και πολλών κοντοχωριανών, αλλά διερχόμενων Σφακιανών. Ο πατέρας μου ήταν ένας πολύ αγαπητός άνθρωπος και στο μαγαζί μας έρχονταν πολλοί και γι' αυτό το λόγο. Με τους συμμαθητές εκείνης της περιόδου, τους συνομήλικους διατηρούμε έως και σήμερα άριστες σχέσεις.

2. Λένε πολλοί ότι ο Αποκόρωνας είναι ιδιαίτερος και προικισμένος τόπος.

Είναι αλήθεια αυτό. Από τους Αρμένους που αναφερθήκαμε πριν, αν κρίνει κανείς, θα δει ότι πρόκειται για ένα παραδεισένιο τόπο. Τα νερά ήταν και είναι θείο δώρο. Γενικότερα όμως, ο Αποκόρωνας έχει ένα τοπίο που εναλλάσσεται, βουνό, βλάστηση, θάλασσα. Αυτή η εναλλαγή σου δημιουργεί ψυχική γαλήνη και ισορροπία. Και οι άνθρωποι του με τη φιλοξενία και την καλοσύνη τους «μαγνητίζουν» τον επισκέπτη. Ο Αποκόρωνας είναι ο τόπος που και η μέλισσα αισθάνεται ότι βρίσκεται στον παράδεισο. Ο θύμος, η πορτοκαλιά, η χαρουπιά και το χαμομήλι... Τόπος που ο θεός έχει απλόχερα προικίσει είναι ο Αποκόρωνας.

3. Εργάζεσαι στην Αρχαιολογική Υπηρεσία και γνωρίζω ότι η σχέση σου με αυτήν είναι σχέση ζωής, «σταθερή αξία», όπως λένε.

Η Αρχαιολογία, για εμένα, είναι η ζωή μου. Και ως αντικείμενο και οι άνθρωποι της. Εκεί γνώρισα την γυναίκα μου, παντρεύτηκα, κάναμε τα παιδιά μας. Την Ελπίδα που σήμερα είναι μεταπτυχιακή φοιτήτρια στο Πολυτεχνείο Κρήτης και την Κατερίνα που σπουδάζει στην Οδοντοτεχνική σχολή του ΤΕΙ Αθήνας. Στην Αρχαιολογία έχω τους καλύτερους μου φίλους. Αλλά και όσον αφορά στο αντικείμενο εργασίας πιστεύω ότι η τύχη ήταν απλόχερη μαζί μου. Μέσα από τις ανασκαφές καταφέραμε να βρούμε αντικείμενα ιδιαίτερης αρχαιολογικής σημασίας. Η ανθρώπινη χαρά που αισθάνεται όταν η ανασκαφή έχει θετική έκβαση είναι μεγάλη. Για εμένα η σχέση μου με την αρχαιολογία θα έλεγα ότι είναι σχέση ερωτική. Σχέση μεγάλου πάθους

4. Έχεις έντονη και πολύχρονη συνδικαλιστική δράση. Τα «κοινά» όπως λέμε και η ενασχόληση με αυτά είναι αξιόλογη δραστηριότητα του ανθρώπου και γιατί;

Η ενασχόληση με τα «κοινά» είναι ένα είδος «λόξας». Έχω πολύ από αυτήν, μάλλον. Δραστηριοποιούμαι συνδικαλιστικά είκοσι χρόνια και μέσα σε αυτά χαίρομαι που γνώρισα πολύ αξιόλογους ανθρώπους. Μέσα από τους αγώνες δένεται με τους συναγωνιστές σου. Αισθάνομαι τιμή για αυτούς τους ανθρώπους, αλλά και για τους αγώνες. Πιστεύω ότι η ζωή χωρίς αγώνες χάνει από την αξία της.

5. Η προσωπική ευτυχία περνά μέσα από την οικογενειακή ευτυχία; Χωρίς την Ελένη και τα κορίτσια μπορείς να φανταστείς την έως σήμερα ζωή σου;

Μονολεκτικά σου απαντώ: όχι.

6. Πες μου πέντε λέξεις που σε καθορίζουν

«Πίστη», «αγάπη», «εργατικότητα», «φιλοξενία», «δημιουργία».

7. Στους Αρμένους, πάνω από την εθνική οδό βρίσκεται η «Χαλέπα των Τσιτσιριδιδών» όπου ο αδελφός έχει δημιουργήσει το ωραίο κατάστημα «Μετόχι» και εσύ ένα σπίτι στο οποίο βρισκεσαι συχνά. Σε αυτό το σπίτι θα μείνεις μόνιμα, μον έλεγε τις προάλλες, ένας φίλος, θα γίνεις κάποια στιγμή μόνιμος κάτοικος Αποκορώνου, είναι αλήθεια;

Σωστά σου το πε ο φίλος σου. Είναι αλήθεια. Επιθυμώ με τη γυναίκα μου να εγκατασταθούμε μόνιμα στο σπίτι αυτό. Για να ζήσουμε αυτόν τον τόπο μαζί τον οποίο διαμορφώνουμε και περιποιούμαστε εδώ και είκοσι χρόνια.

8. Τι θα ήθελες να σ' έχω ρωτήσει και δεν το έκανα;

Δεν με ρώτησες για τον αδελφό μου. Αν με είχες ρωτήσει για τον Μανούσο θα σου έλεγα ότι η σχέση μας είναι ακατάλυτη. Ο αδελφός μου στάθηκε σε εμάς, σε εμένα και στην αδελφή μου, μάνα και πατέρα. Εργάστηκε σκληρά και μας βοήθησε στο να βρούμε το δρόμο μας, ηθικά και υλικά. Του οφείλουμε πολλά, τον ευχαριστούμε.

* Ο κ. Μ.Τ. είναι πρόεδρος του Παγκρήτιου Σωματίου Υπαλλήλων Υπουργείου Πολιτισμού και αντιπρόεδρος του Πανελληνίου Συλλόγου Εργατοτεχνιτών Υπουργείου Πολιτισμού ενώ διατηρεί και το κατάστημα Τσιτσιριδιδών «ΜΕΣΟΣΤΡΑΤΟ» (θερινή περίοδο) στην παλιά πόλη των Χανίων.

☞ συνέχεια από τη σ. 2

του λαού, αυτό οφείλεται σε μια πολύ παλιά αιτία. Οφείλεται στο ότι κάποτε, στη διαμόρφωση του πολιτεύματος της Αρχαίας Αθήνας επικράτησαν οι ιδέες του Σόλωνα, του Κλεισθένη και του Περικλή. Το πολίτευμα θα ήταν πλέον ανά τον κόσμο και ανά τους αιώνες δημοκρατικό. Οι τόσο γοητευτικές αλλά και αριστοκρατικές ιδέες του Σωκράτη και του Πλάτωνα έμειναν πίσω.

Ο Σήφης Μιχελογιάννης με τον Γραμματέα της ΔΕΕ κ. Κάμερον.

Πιστεύω ότι και σήμερα, το 2007 μπορούμε να διακηρύξουμε ότι η Ευρώπη είναι πάντοτε στο προσκήνιο. Όποιος και να είναι οι ισχυρές και μεγάλες χώρες που αναδύονται από την Ασία, προϋπόθεση για την παγκόσμια πολιτική ισορροπία εξακολουθεί να παραμένει η ανάγκη για να αποκτήσει η Ευρώπη ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας.

Σε εμάς τους Κοινοβουλευτικούς, οι Συνελεύσεις των Διεθνών Οργανισμών, όπως της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης, μας δίνουν την ευκαιρία να ανταλλάξουμε γνώμες και ιδέες και να τις συνθέσουμε σε αποφάσεις με ευρωπαϊκή προοπτική. Μας δίνουν την ευκαιρία και τη δυνατότητα να κάνουμε υπερβάσεις που είναι απαραίτητες στην πολιτική.

Η πολιτική καθημερινότητα είναι πολύ σκληρή. Οι Διεθνείς Σχέσεις είναι σχέσεις συμφερόντων. Τα προβλήματα της οικονομικής ανισοκατανομής είναι τεράστια. Η αγορά προσπαθεί να υποκαταστήσει τη Δημοκρατία. Οι πολίτες γίνονται καταναλωτές. Ο λαϊκισμός βρίσκεται στα ύψη. Στο τέλος όμως, ο αγώνας θα γίνει και θα κριθεί πάνω στις ιδέες.

Πιστεύουμε όλοι μας την πολιτικά ενωμένη, ισχυρή και ανεξάρτητη Ευρώπη, στο Δημοκρατικό της Πολίτευμα, στην πολιτική της Πρωτοπορία. Στη νεότερη Ελλάδα, ο μεγάλος πολιτικός άνδρας Βενιζέλος, πίστευε πάντα στην ένωση και στην προοπτική της Ευρώπης.

[...]

Είχομαι και μετά το κείμενο της νέας Ευρωπαϊκής Συνθήκης, η Κοινοβουλευτική μας Συνέλευση να έχει το σπουδαίο εκείνο ρόλο που θα μας οδηγήσει στην πραγματοποίηση των ονείρων μας», κατέληξε ο κ. Μιχελογιάννης.

Από τα «ΧΑΝΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ», 10/1/08

Αυτοί που φεύγουν...

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια σε όλους του συγγενείς των αποβιωσάντων συγχωριανών μας.

Αποβίωσαντες

- Πέθανε στην Αθήνα στις 24 Ιανουαρίου του 2008 και ετάφη στο Τρίτο Νεκροταφείο ο **Μανώλης Κουρομιχελάκης** ετών 76. Ο Μανώλης ήταν σύζυγος της Ασημίνας και πατέρας του Νίκου και του Άγγελου.
- Πέθανε στην Αθήνα στις 7 Φεβρουαρίου του 2008 και ετάφη στο Τρίτο Νεκροταφείο ο **Δημήτριος Τράκας** του Γεωργίου και της Κυριακό το γένος Πελεκανάκη.

● Πέθανε και ετάφη στους Αρμένους στις 10 Φεβρουαρίου του 2008 ο **Μπρατσούλης Βαγγέλης** ετών 76. Ο Βαγγέλης ήταν σύζυγος της Ευαγγελίας Χριστοδουλάκη και πατέρας του Βασίλη.

- Πέθανε και ετάφη στους Αρμένους στις 4 Φεβρουαρίου 2008 η **Καλλιβρετάκη Ειρήνη** χήρα Ευθυμίου, ετών 73. Η Ειρήνη ήταν μητέρα του Μανώλη.

- Πέθανε στους Αρμένους και ετάφη στην Ανάπολη στις 8 Φεβρουαρίου του 2008 η **Παπασηφάκη Δώρα** σύζυγος Ιωάννου, το γένος Χριστοδουλάκη ετών 76.

Μνήμη Μανώλη Κουρομιχελάκη

Σε ηλικία 76 ετών έφυγε από τη ζωή ο Μανώλης Κουρομιχελάκης. Ο Μανώλης ήταν γιός του Νικολή και της Ειρήνης Κουρομιχελάκη και αδερφός του μακαρίτη Στέλιου και των εν ζωή Σοφίας, Γιώργη, Λευτέρη και Βασίλη.

Από πολύ μικρός (δεν τέλειωσε το δημοτικό) μπήκε στα βάσανα και τη βιοπάλη της ζωής, προκειμένου

να βοηθήσει το φτωχό πατέρα του στο ανάθρεμα των μικρότερων παιδιών. Από πολύ μικρός τρία πράγματα έμαθε να κάνει: δουλειά, δουλειά, δουλειά. Όπου σκάψιμο ο πατέρας του και ο Μανώλης μαζί, όπου πότισμα ή μεροκάματο από κοντά κι εκείνος, όπου μαζοχό το ίδιο.

Κάποτε ανέβηκε στην Αθήνα για καλύτερη τύχη.

Σ' όλη του τη ζωή υπήρξε τίμιος και εργατικός. Αρωγός και συμπαραστάτης του η γυναίκα του Ασημίνα, με την οποία απόχτησαν 2 παιδιά το Νίκο και τον Άγγελο. Τα μεγάλωσαν, τα σπούδασαν, τα πάντρεψαν, είδαν εγγόνια.

Στις 24-1-2008 ο θεός ξεκούρασε το πολυβασανισμένο του κορμί. Είθε να αναπαύσει και την ψυχή του.

B.K.

Τα Κάλαντρα της Μεγάλης Παρασκευής

Σήμεραν έρχεται ο Χριστός, ο επουράνιος Θεός,
εν τη πόλει Βιθανία Μάρθα κλαίει και η Μαρία.
Λάζαρο τον αδερφό τους, τον γλυκή και καρδιακό τους.

Τον μοιρολογούν και λένουν, τον μοιρολογούν και κλαίνουν.
Τρεις ημέρες τον θρηνούσαν και τον μοιρολογούσαν.

Την ημέρα την τετάρτη κίνησε ο Χριστός για να 'ρθει
και εβγήκεν η Μαρία έξω από τη Βιθανία
και εμπρός του γόνυ κλει και τους πόδας του φιλεί.

-Αν εδώ 'σουνα, Χριστέ μου, δεν θα παίθνε ο αδελφός μου
Μα και τώρα γω πιστεύω και καλότατα ηξεύρω
ότι δύνασ' αν θελήσεις και νεκρούς να αναστήσεις.
Τότε ο Χριστός διακρύζει και τον Άδη φοβερίζει:
-Άδη, Τάρταρε και Χάρο, Λάζαρε θε να σε πάρω.
Δεύρω έξω Λάζαρέ μου φίλε και αγαπητέ μου.

Και παρ' ευθύς από τον Άδη σαν εξάισιο σημάδι
Λάζαρος απελυτρώθη, ανεστήθη και εσηκώθη,
ζωντανός σαβανωμένος και με το κερί ζωσμένος.

Τότε η Μάρθα και η Μαρία, τότε εδακρίσαν όλοι,
δόξα τω Θεώ φωνάζουν και το Λάζαρο εξετάζουν:
Λάζαρέ πες μας τι είδες εις τον Άδη που επήγες.
Είδα τρόμους είδα φόβους, είδα βάσανα και πόνους.
Δώστε μου λίγο νεράκι να ξεπλύνω το φαρμάκι
της καρδιάς των χειλέων και μη με ρωτάτε πλέον.
Του χρόνου πάλι να 'ρθουμε με υγεία να σας βρούμε
στο σπίτι σας χαρούμενους να σας τα ξαναπούμε.

Σχετικά με τα κάλαντρα που λέγαμε πιτσιρικιάδες, θα ήθελα να σας θυμίσω τα κάλαντρα του Λαζάρου, όπως θυμάμαι να τα έλεγα εγώ, μόνο που δεν είμαι και πολύ σίγουρος για την αρχή, για αυτό και συμβουλευτήκα και το διαδύκτιο.

Με την ευκαιρία να σας πω και μια ιστορία από τα παλιά

«Τω καιρώ εκείνω, αφού τα είπα στους Αρμένους, με όχι ικανοποιητικά αποτελέσματα, είπα να πεταχτώ και μέχρι τις Καλύβες για συμπλήρωμα. Στον ώμο, λοιπόν, το λουλουδοφορτωμένο στεφάνι του Λαζάρου στο κοντάρι του, και μια και δυο νάμαι στις Καλύβες:

-Θεία να τα πούμε; -Μας τά 'πανε παιδί μου!

-Θεία να τα πούμε; -Τον χρόνο πάλι γιόκα μου!

Είχε πάει κοντά μεσημέρι, και κανείς δεν ήθελε να ακούσει τα κάλαντρά μου, οπότε, απογοητευμένος, πήρα το δρόμο του γυρισμού.

Λίγο πιο κάτω από το Καλυβιανό νεκροταφείο-όπως ερχόμουν-, βλέπω κάποιον που έσκαβε στο χωράφι του. Να μια ευκαιρία, σκέφτομαι. Ας δοκιμάσω:

-Μπάρα, να σου πώ τα κάλαντρα; -Πες τα μωρέ κοπέλι...

Και τα 'πα όσο καλύτερα μπορούσα.

-"Και τον χρόνο" μου λέει ο άθρωπος, και πάει προς το σπιτάκι εκεί κοντά, που είχε το καλό του παντελόνι για να ψάξει για κανένα φράγκο.

Ψάχνει τη μια τσέπη, τίποτα. Ψάχνει την άλλη, πράμα.

Μη νοιώθοντας και πολύ άνετα, απέναντί μου, ξαναψάχνει, αλλά το μόνο πράγμα που ανακάλυψε ήταν ένα ξερό γαρίφαλο. Αυτό που βάζουμε στο φαί και τα γλυκά, ή στο στόμα μας για να το αρωματίσουμε, όταν έχουμε φάει σκόρδο.

- Ανήψιο να με συμπαθείς, αλλά μόνο ένα γαρίφαλο βρήκα. Θέλεις το;

- Δώσου το, του λέω. Έτσι, για να λέω πως είπα τα κάλαντρα και κάτι πήρα».

Άντε και καλό Πάσχα...

Μανώλης Πιπεράκης

Χανιά: εξορμήσεις μέσα και έξω από την πόλη

Ταξιδιωτικό κείμενο για τα Χανιά, με θέμα «Χειμωνιάτικη επίσκεψη στην Κρήτη», δημοσιεύτηκε την Κυριακή, 16 Δεκεμβρίου, στο ένθετο «Ταξίδια», της εφημερίδας «Καθημερινή». Το κείμενο έγραψε η Κυριακή Βασάλου, γι' αυτό και δεν έλειψαν τόσο οι αναφορές στον Αποκόρωνα γενικά όσο και στο χωριό μας ειδικά.

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το θέμα έγινε, με αφορμή τα ολοκαίνουρια και γρήγορα πλοία της ANEK και της Hellenic Seaways. Δυστυχώς, λίγο καιρό μετά τις γιορτές των Χριστουγέννων και κατόπιν διάφορων μαγειρεμάτων που έκαναν οι δυο εταιρείες και συν αυτό οι Μινωικές Γραμμές, τα γρήγορα πλοία έχουν φύγει από τη γραμμή, έχοντας ξανδώσει τη θέση τους στα γνόριμα «Ελευθέριος Βενιζέλος» και «Λισσός». Ελπίζουμε, όταν το εφημεριδάκι μας φτάσει στα χέρια σας, η παραπάνω γκρίνια να μην έχει λόγο ύπαρξης και με τη βελτίωση του καιρού η γραμμή Χανιά-Πειραιάς να εκσυγχρονιστεί ξανά.

Παρακάτω δημοσιεύουμε αποσπάσματα από το ταξιδιωτικό άρθρο στην Καθημερινή:

«Τελικά, είναι πολύ δύσκολο να μιλήσει κανείς για τον τόπο του. Κι ακόμα πιο δύσκολο να εκφραστεί γι' αυτόν μέσα σε λίγες μοναχά γραμμές ή ακόμα και σελίδες! Κάθε φορά που το καράβι πλησιάζει στο λιμάνι της Σούδας στα Χανιά, μια ευχάριστη αγωνία με κατακλύζει και μια βεβαιότητα ότι για άλλη μια φορά τούτο το ταξίδι θα είναι όμορφο και συνάμα ξεχωριστό. Τα Χανιά, άλλωστε, μαζί με την ενδοχώρα του νομού, προσφέρουν τόσες επιλογές και δυνατότητες, άλλες το χειμώνα, άλλες το καλοκαίρι, που πραγματικά εντυπωσιάζουν. Δες και είναι ανεξάντλητα... Για να μην αναφερθούμε στους υπόλοιπους τρεις νομούς της Κρήτης, και να χρειαστεί να παρουσιάσουμε τις επιλογές αυτές στο πολλαπλάσιο! (...) Στα Χανιά, σε αντίθεση με αρκετά άλλα τουριστικά μέρη της χώρας και δεδομένου ότι τόσο στην πόλη όσο και στα χωριά ζουν και εργάζονται (και αυτή την εποχή μαζεύουν ελιές) πολλές χιλιάδες μόνιμοι κάτοικοι, η ζωή κυλά κανονικά όλες τις εποχές του χρόνου. Όσο για το χειμώνα, είναι μια πολύ καλή ευκαιρία να γνωρίσετε τον τόπο και κυρίως την πόλη στην αυθεντική της μορφή, έχοντας αφαιρέσει από πάνω της εκείνο το τουριστικό προσωπείο που ενίοτε το καλοκαίρι είναι πολύ κουραστικό. Η πρώτη επαφή με τη Σούδα, μη σας τρομάξει και μη σας απογοητεύσει. Εντάξει, δεν είναι το πιο γραφικό λιμάνι του κόσμου, αλλά σκεφτείτε ότι είναι ένα κεντρικό λιμάνι ενός μεγάλου νησιού που εξυπηρετεί αρκετές από τις ανάγκες του και προσπεράστε το. Εκτός και αν προτιμήσετε να γευτείτε δυο-τρεις ή και περισσότερες μπουκιές από την περίφημη μπουγάτσα (με μυζήθρα) του Ιορδάνη, που τα τελευταία χρόνια τον βρίσκετε εκτός από τα Χανιά και στο λιμάνι της Σούδας (...).

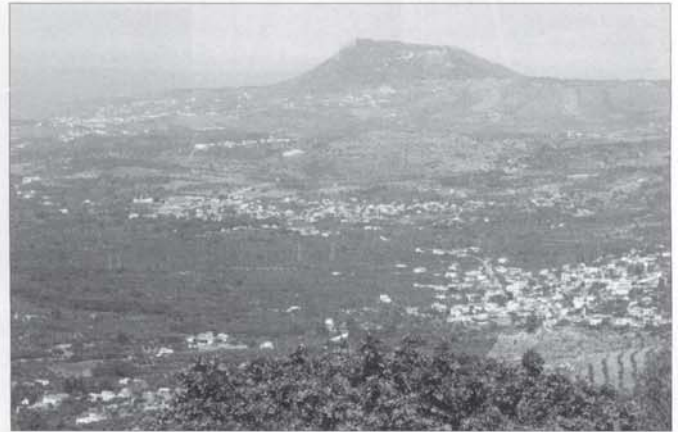
Γνωριμία με την πόλη

Τα Χανιά είναι πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού και η δεύτερη σε πληθυσμό πόλη της Κρήτης. Η πόλη είναι κτισμένη στα ερείπια της αρχαίας Κυδωνίας και η σύγχρονη ονομασία της

μάλλον προέκυψε από την παραθορά αυτού του αρχαίου ονόματος. Στο ιστορικό κέντρο της πόλης, όπου και να περπατήσετε θα δείτε μνημεία αλλοτινών και πλέον μακρινών εποχών. Γύρω από το Καστέλι και το λιμάνι, σώζονται πολλά κτίρια και συνουκίες που μαρτυρούν το πέρασμα των διαφόρων λαών από την περιοχή(...).

Στον Αποκόρωνα

Εναλλακτικά, φεύγοντας από την πόλη των Χανίων, μπορείτε να κάνετε μια βόλτα στην επαρχία -Αποκορώνου-, για μια γνωριμία με κοντινά παραδοσιακά χωριά. Βγαίνοντας στην Εθνική οδό με κατεύθυνση προς Ρέθυμνο και Ηράκλειο, μπορείτε να στρίψετε προς Μεγάλα Χωράφια απ' όπου θα έχετε την ευκαιρία να φτάσετε στην αρχαία Άπτερα και το ενετικό φρούριο που χρόνια τώρα δεσπόζει εκεί ψηλά προσφέροντας εξαιρετική θέα στη θάλασσα και τον κάμπο των χωριών του δυτικού Αποκόρωνα. Από εδώ, επίσης, μπορείτε να κατευθυνθείτε σε σειρά άλλων κοντινών και πιο μακρινών χωριών, άλλα με λίγους και άλλα με περισσότερους κατοίκους, όπως τα Κυριακοσέλλια, τα Πεμόνια, το Πρόβαρμα, ο Σαμωνάς με την υπέροχη θέα και το σπήλαιο που μόλις πριν λίγα χρόνια ανακαλύφθηκε, ο Στύλος με τις πηγές, όπου εμφανώνεται το νερό «Σαμαριά», οι γραφικοί Μαχαιροί, η πιο ορεινή και άγρια Ραμνή στην αγκαλιά των Λευκών Ορέων. Αλλα χωριά που αξίζει να περάσετε και να κάνετε μια στάση είναι στρίβοντας από την Εθνική προς Καλάμι (σημειώστε το καφενείο που θα συναντήσετε πάνω στο δρόμο) και Καλύβες (παραλιακό κεφαλοχώρι της περιοχής και σημαντικό τουριστικό θέρετρο), οι Αρμένιοι με τις φυσικές πηγές και τα πλατάνια. Ένας καφές στο «Τζιτζικα», σε μια από τις ωραιότερες τοποθεσίες της επαρχίας ή στις γραφικές «Διαδρομές» που θα συναντήσετε ακολουθώντας μονοπάτι πίσω από το «Τζιτζικα», επιβάλλεται, για να συνεχίσετε ακολουθώντας μια πολύ όμορφη καταπράσινη διαδρομή και περνώντας από το Νιο

Αποψη του Αποκόρωνα, διακρίνονται τα χωριά Πρόβαρμα, Στύλος, Νιο Χωριό Αρμένιοι, Τσιβαράς, Πλάκα, Κόκκινο Χωριό.

Χωριό, τους Αγίους Πάντες και την Κάινα και να φτάσετε στον γνωστό και μη εξαιρετέο Βάμο. Εδώ, θα βρείτε το παραδοσιακό μουσικό καφενείο «Λιακωτό» που ανακαινίστηκε τόσο πρόσφατα, ώστε ξεκίνησε να λειτουργεί ξανά μόλις... χθες! Κοντά στο Βάμο, τα Ντουλιανά, το Γαβαλοχώρι και απ' την άλλη μεριά ο Κεφαλάς είναι χωριά που αξίζει να επισκεφθείτε, όπως και ο Φρες, ο Τζιτζιφές και το Νίππος, ακολουθώντας αντίθετη κατεύθυνση. Όλα τους μοιάζουν και όλα τους λιγότερο ή περισσότερο όμορφα έχουν κάτι να σας πουν: Αρκεί να κάνετε μια στάση όπου σας αρέσει και να μπειτε χωρίς ντροπή στο εκάστοτε καφενείο. Οι τοικουδιές και τα κεράσματα θα δώσουν και θα πάρουν, γι' αυτό προσοχή όσοι εξ' υμών οδηγείτε... Όσο για τους συνοδηγούς, αν μεπεδεντήκατε από τα τόσα ονόματα των χωριών, ένας αναλυτικός χάρτης του νομού, αλλά και λίγη τύχη θα σας βοηθήσουν!»

Κάπου εδώ τελειώνει το κείμενο και αρχίζει το δεύτερο μέρος του ταξιδιωτικού άρθρου που περιλαμβάνει το λεγόμενο info, ελληνιστί της πληροφορίας για το κόστος, τη μεταφορά, τη διαμονή και την εστίαση του επίδοξου επισκέπτη. Από αυτό το κομμάτι, σας παραθέτουμε μέρος από την ενότητα «ΓΙΑ ΦΑΓΗΤΟ»:

«Οπωσδήποτε δεν ισχύει ότι όπου και να φάτε είναι καλά αν και οι «καλές» ταβέρνες αυτού του νησιού και εν προκειμένω αυτού του νομού είναι τόσες πολλές που δύσκολα μπορεί κανείς να τις αναφέρει όλες. Τόσο μέσα στην πόλη, λοιπόν, όσο και σε περισσότερο ή λιγότερο κοντινά χωριά, θα έχετε την ευκαιρία να γευτείτε ωραιότατα πιάτα και συνταγές από τις Χανιώτισσες μαμάδες και γιαγιάδες. Και αν είστε καλοφαγάδες θα ενθουσιαστείτε!

(...) Παραδοσιακές ταβέρνες θα συναντήσετε θα αν επισκεφθείτε τα χωριά του Αποκόρωνα και μεταξύ άλλων, την Αετοφωλιά στο Σαμωνά, το Ριζίτικο μεταξύ Φρε και Τζιτζιφές, το Ιπποκορώνιον στο Νίππος, τη Δροσοσταλιά και τον Τσουόκο στους Αρμένους. Βγάλει δυτικά της πόλης

**Παρουσιάστηκε στο Πανεπιστήμιο
Αθηνών το βιβλίο
«Η εκπαιδευτική πολιτική
του Ελευθέριου Βενιζέλου»**

Την Δευτέρα 11 Φεβρουαρίου 2008, έγινε στην αίθουσα τελετών του Πανεπιστημίου Αθηνών, η παρουσίαση του τόμου «Η εκπαιδευτική πολιτική του Ελευθέριου Βενιζέλου» που εξέδωσαν πρόσφατα το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος» και οι εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα.

Την εκδήλωση διοργάνωσε το Εθνικό Ίδρυμα «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», με την υποστήριξη του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, με ομιλητές τους Ευριπίδη Στυλιανίδη Υπουργό Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Πέτρο Ευθυμίου πρ. Υπουργό Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - Βουλευτή Β' Αθήνας και Μανώλη Πιπλή Δημοσιογράφο.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑ

Προσέφεραν στην Ενορία Αρμένων τα παρακάτω ποσά:

Αρτεμψία Παπαγιαννάκη 100€, Κατίνα Χαϊρετάκη 100€, Γιάννης Παπαδάκης 100€, Χρυσούλα Κουρομιχελάκη 50€, Ανώνυμος 400€, Ανώνυμος 50€, Μάρκος Μούγιου 50€, Μάρκος και Αφροδίτη Μούγιου 50€, Στυλιανή Καβρουλάκη εις μνήμη του συζύγου της Χαράλαμπος 50€, Ξενοφών Βατός 50€, Δημήτρης Αβερκάκης 300€, Σοφία & Αναστασία Τερεζάκη εις μνήμη Στυλιανής Τερεζάκη 50€.

Ο Μάρκος και η Αφροδίτη Μούγιου έκαναν δωρεά ενός πάγκου για την εκκλήσια του Προφήτη Ηλία.

Η κ. Χριστίνα Πετράκη δώρισε δύο εικόνες, τη μία εις μνήμη του συζύγου της Μιχαήλ Πετράκη και την άλλη υπέρ υγείας της εγγονής της Κασσιανής Σταματίας Πετράκη.

Για το στέγαστρο στον ιερό ναό του Προφήτη Ηλία κατέθεσαν: Ανώνυμος 1000€, Ιωάννης Προεστάκης 50€

Εις μνήμη Μιχαήλ Αβερκάκη αντί στεφάνου κατέθεσαν στην ενορία Αγίου Νικολάου Αρμένων τα κάτωθι ποσά. Η σύζυγος και τα παιδιά του 300€, Οικογένεια Παύλου Κουτσουπάκη του Αντωνίου 70€, Τα αδέρφια Κοκογιαννάκη 100€, Οικογένεια Μανώλη Μανατάκη 50€, Οικογένεια Μαρίας Μανατάκη και Κώστα Κοντογιάννη 50€, Τα αδέρφια Αντώνης και Αργυρούλα Καβρουλάκη 50€, Οικογένεια Ιωάννη Πέγιου και τα παιδιά Δημήτρης και Ουρανία 100€, Οικογένεια Γεωργίου Γαλανάκη 50€, Οικογένεια Ανδρέα και Πόπης Πανηγυράκη 50€.

Τους ευχαριστούμε

Για την ενοριακή επιτροπή, ο πρόεδρος,
Παπά Μανώλης Νικοθακάκης

**Η λειτουργία
των Θεοφανείων**

**ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΡΜΕΝΙΑΝΩΝ
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»**

Ανώνυμος (δια χειρός Ιωάννου Τερεζάκη)	100
Τερεζάκης Σταύρος του Αντωνίου	50
Τερεζάκης Χρήστος του Ιωάννου	25
Τερεζάκης Ιωάννης	50
Παπαγιαννάκης Σπύρος	50
Οικογένεια Βαγιωνάκη Ι. Γεωργίου	50
Βαγιωνάκης Ιωάννης του Γεωργίου	30
Κουρομιχελάκης Ιωάννης του Μιχαήλ	30
Κουρομιχελάκης Γεώργιος του Μιχαήλ	30
Φρεσκάκη Μάργη	20
Παπαδημητίου Νικόλαος	50
Πατριωτάκης Σταύρος του Νικολάου	50
Τσιργιώτη Μαρία	20
Γαλανάκης Γεώργιος	50
Καβρουλάκης Δημήτριος	25
Καβρουλάκη Καίτη	25
Καλλιβρετάκη Γεωργία	30
Τσαμίδου Κουτσουπάκη Αντωνία	60
Καβρουλάκης Βαγγέλης του Ιωάννου	20
Καβρουλάκη Φακίνου Άννα	20
Καβρουλάκης Κωσταντίνος του Μιχαήλ	50
Πατριωτάκης Ιωάννης του Νικολάου	30
Ποιυχρονάκης Ποιυχρονης του Μιχαήλ	20
Βουτσαδάκης Μιχαήλ του Ιωάννου	20
Βουτσαδάκης Γεώργιος του Ιωάννου	20
Πατριωτάκης Ιωάννης του Ανέστη	50
Ποιυχρονάκης Ποιυχρονης του Γεωργίου	50
Ζαβραδίου Ελπίδα	20,00
Κουτσουπάκης Θεόδωρος	300,00
Αντωνάτος Μάκης	25,00
Τερεζάκης Αντώνιος	100,00
Φρατζεσκάκης Ιωάννης	50,00

Η "Ε" θέλοντας να είναι συνεπής ως προς το χρόνο έκδοσής της, ενημερώνει τους αγαπητούς συνεργάτες της ότι η ύλη που θα δημοσιευθεί στο επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 20/5/2008.

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο λογαριασμό 156/761034-33 της Εθνικής Τράπεζας ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακίρακις Γιάννης, Σουηλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 9916613, για να σας σταλεί η σχετική απόδειξη.

Δωρεές στην εφημερίδα μας

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας.

Αβερκάκη Ειρήνη	50
Άγνωστος	20
Χελιουδάκη	10
Πριπάκη - Κουντάνη Μαίρη	50
Ταβέρνα «Ο Τσούκος»	20
Κουτσουπάκης Παύλος	50
Ξυπολιτάκης Φώτης	20
Frida & Colin Richards	10
Βαχλιώτης Θεόδωρος	30
Καβρουλάκη Ιωάννα	20
Αργύρης Κώστας	20
Βιριράκη Θεοδωσάκη Μαργαρίτα	60
Αθανασοπούλα - Ρέππα Αναστασία	20
Χαραλαμπίδης Ματθαίος	50
Ζαβραδίου Ελπίδα	20
Ανώνυμος	50
Ζαράβηλα Ζαχαρένια	20
Παπαδάκης Γεώργιος	20
Τερεζάκης Ιωάννης του Παντελή	50
Τερεζάκης Χρήστος του Ιωάννη	25
Παπαγιαννάκης Σπύρος	50
Οικ. Βαγιωνάκη Κοντογιώργη Σοφία	30
Τσιργιώτη Μαρία	20
Κουρομιχελάκης Ιωάννης	10
Κουρομιχελάκης Γεώργιος	20
Ανδρουλιδάκης Μιχαήλης	25
Φρεσκάκη Μαρία	40
Τσακίρακις Γεώργιος	50
Γαλανάκης Γεώργιος	50
Παπαδάκη Μαρία	30
Μπουρνάκος Χαράλαμπος	50
Αβέρκιος Δεωνάς	20
Κουτσουπάκη Βοιανάκη Ελισάβετ	20
Κουτσουπάκη Τσαμίδου Αντωνία	20
Κουτσουπάκη Καθαμπόκα Μαρία	20
Καβρουλάκης Βαγγέλης	30
Καβρουλάκη Φακίνου Άννα	20
Καβρουλάκη Ευαγγελία	25
Καβρουλάκης Δημήτριος	25
Καλλιβρετάκη Γωργία	20
Βιριράκης Δημοσθένης (Αθήνα)	30
Μαρινάκη Αθηνά	30
Καβρουλάκης Κωστής	50
Πατριωτάκης Γιάννης του Νικολάου	40
Καβρουλάκη Κοτίδου Μαίρη	40
Παυλάκη Έλση	50
Τσιτσιρίδης Μανώλης	20
Μαρινάκη Γεωργία	20
Τσιτσιρίδης Στρατής	20
Ποιυχρονάκης Γαβρήλης του Γεωργίου	50
Ποιυχρονάκης Εμμανουήλ του Μιχαήλ	20
Ποιυχρονάκης Ποιυχρονης του Μιχαήλ	10
Βενιεράκης Σπυρίδων	30
Κουτσουπάκης Θεόδωρος του Στεφ	700
Γιακουμινάκης Γεώργιος	20
Τερεζάκης Μιχαήλ	50
Αντωνοπούλου Αίλη	50

Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.